

Vapaa ajattelijia

5
2002
2,5€

Jumalaton kulttuurilehti

Uskontojen pimeä puoli

Jihad ja islamin myytit

*Huonoja uutisia
uskonnonvapauslaista*

Vapaa Ajatteliija

58. vuosikerta

Julkaisija

Vapaa-ajattelijain liitto ry
Fritänkarnas förbund rf

Vastaava päätoimittaja

Erkki Hartikainen
Käsityöläisentie 17 A 1, 00750 Helsinki
Puhelin 040-565 1271
Sähköposti etkirja@dlc.fi

Päätoimittaja, lehden ulkoasu

Janne Vainio (GSM 050-365 6808)

Seuraavaan lehteen tarkoitettu aineisto toimitetaan 15.11.2002 mennessä päätoimittaja Erkki Hartikaiselle mieluiten sähköpostina (liitteet .rtf tai tekstimuodossa) tai levykkeellä

Tilaukset ja osoitteenmuutokset

Vapaa-ajattelijain liitto/Toimisto
Neljäs linja 1, 00530 Helsinki
Puhelin (09) 715 601
Faksi (09) 739 055
val@vapaa-ajattelijat.fi

Ilmoitushinnat

Koko sivu 235 €
Puoli sivua 135 €
1/8 sivua 50 €
Lisävärit sopimuksen mukaan

Tilaushinta

22 €/vuosi
Kuusi numeroa vuodessa

Painos 2 300 kpl
Painopaikka Meripaino Oy

ISSN 0355-8703

Vapaa Ajatteliija on Kultti ry:n jäsen.

Kirjoitukset eivät välttämättä edusta lehden toimituksen ja julkaisijan näkemystä.

Sisältö 5/2002

Pääkirjoitus	3
<i>Janne Vainio</i>	
Uskonnonvapauslakiesitys	5
<i>Erkki Hartikainen</i>	
Karkkilan hautausmaatytöt	12
<i>Janne Vainio</i>	
Pyhän sodan uskonnot	14
<i>Hannu Virtanen</i>	
Luettua	18
<i>Edward O. Wilson, Juhani Rossi</i>	
Ateistien kirkko?	21
<i>Erkki Hartikainen, Kimmo Sundström</i>	
Raimo Toivosen tuohiuurna	23
<i>Kimmo Sundström</i>	
Liittomaksut voivat alentua	24
<i>Kimmo Sundström</i>	
Raisiolaisia jumalattomuuksia	26
<i>Janne Vainio</i>	
Kustannus Oy:n uutisia	29
<i>Kimmo Sundström</i>	
Liittohallitus järjestäytyi	31
<i>Janne Vainio</i>	

Kannen kuva:

Harmonikkataiteilija Gennadi Klykov Raision Vapaa-ajattelijoiden 20-vuotisjuhlissa (kuva: Janne Vainio)

Kannen suunnittelu:

Joona Vainio

Lehden linjasta

Vapaa Ajattelijan toimitukselle on tullut monenkirjavaa palautetta. Lehteä on sekä moitittu että kiiteltu. Useimmiten syyinä on ollut joko erimielisyys tai samanmielisyys suhteessa niihin asioihin, joita lehdestä tuodaan esille. Hyvä niin. On hyvä, että lehden linjasta keskustellaan avoimesti.

Huonoa on, että kritiikki, jossa on väitetty lehden koetelleen hyvän lehtimiestavan rajoja, ei sekään aina ole pysytellyt näissä rajoissa. Sen sijaan että toimitukseen kohdistettu kritiikki olisi osoitettu *vastaavalle päätoimittajalle* omalla nimellä, toimitus on saanut sitä nimettömästi toisen käden tietona kolmansien henkilöiden välityksellä.

Lehden on sanottu olevan sisäänpäin lämpiävä ja antavan vapaa-ajattelijoista sellaisen kuvan, joka on epäedullinen kannatuksen saamiselle laajemmista kansalaispiireistä. Pohjois-Kymen Vapaa-ajattelijoiden puheenjohtaja **Heljä Pekkalin** esitti näkökohdan tavalla, josta lienee vaikeaa olla eri mieltä: lehdenhän pitäisi olla koko vapaa-ajattelijaliikkeen käyntikortti ulospäin.

Mutta onko tämäkään lehden päätehtävä? Vapaa Ajattelija ei ole liiton mainoslehtinen, vaan kulttuuri- ja mielipidelehti, jonka tehtävänä on osallistua julkiseen keskusteluun edustamansa aatepohjan näkökulmasta. Lehden toisena tärkeänä tehtävänä on tarjota ajankohtaista tietoa siitä, mitä liitossa, sen jäsenyhdistyksissä ja sidosryhmissä sekä maailmanlaajuisella vapaa-ajattelun kentällä tapahtuu.

Tieto ei aina ole miellyttävää eivätkä tosiasiat aina ole hyvää mainosta. Jos liikkeen tapahtumista jätetään kirjoittamatta siksi, että niiden käsitteleminen lehdessä pilaa liikkeen julkisuuskuvaa, mistä rivijäsenten silloin oletetaan lukevan, mitä vapaa-ajattelijaliikkeessä tapahtuu? Vai oletetaanko heidän vain maksavan kiltisti jäsenmaksunsa ja luottavan paikallisten yhdistystensä johtohenkilöiden sanaan, kuten monissa sisänpäin kääntyneissä uskonlahkoissa on tapana?

Uskomukset ovat aina olleet ihmiskunnan enemmistölle rakkaita. Uskonnon perustaminen on tehokkain mahdollinen keino mainostaa aatteellista liikettä ja saada sen taakse paljon uskollisia kannattajia. Toiseksi tehokkainta on perustaa sellainen aatteellinen liike, joka mielistelee niitä uskomuksia, joihin enin osa potentiaalisista kannattajista on kiintynyt.

Aatteellinen viestimme voi jo tämän takia vedota vain pieneen vähemmistöön. Realistinen tavoitteemme ei voi olla kovinkaan laajan kannatuksen saaminen, vaan niiden vähemmistöön jäävien elintilan raivokas puolustaminen, jotka *eivät* langenneet ihmiskunnan enemmistölle niin rakkaiden oman aikansa uskomuksien pauloihin.

Hyvä mainostaja on sellainen, joka osaa myötäillä niitä uskomuksia, joihin kuluttajan voidaan olevan jotenkin epämääräisesti kiintynyt. Meidän toimialanamme *ei ole* olla hyviä mainostajia. ►

Todellista yksimielisyyttä liikkeen toiminnasta ei ole olemassa. Sellaista ei esiinny yhdessäkään aatteellisessa liikkeessä – enkä ainakaan minä ole kaivannut sitä myöskään vapaa-ajattelijaliikkeeseen. Sen sijaan haluaisin olla omalta vaatimattomalta osaltani luomassa sellaista hedelmällisempää keskusteluilmapiiriä, jossa tämän liikkeen sisäistä linjaerimielisyyksistä voitaisiin keskustella avoimesti niiden oleellisista perusteista lähtien.

Esimerkiksi **Prometheus**-leiritoiminnan asema ei yksinään ratkaise suuntaan eikä toiseen, minkälaisen linjan liitto ottaa suhteessa elämäntiedon opetukseen, käsiteltävänä olevaan uskonnonvapauslakiin ja muihin kysymyksiin, jotka liittyvät elämäntiedon tasa-arvoisen kohtelun vaatimukseen. Mielestäni leirijärjestön kriittinen arvioiminen – vaikka perusteet olisivat hyviäkin – tulisi tällä perusteella nähdä liiton sisäisen linjakeskustelun kannalta toissijaisena asiana.

Omasta mielestäni on silti hyvä periaate, että yhdistykset ovat erillään, jos ja kun niiden toiminnan tarkoitukset ovat erilaisia, vaikkakin osittain toisiaan täydentäviä. Miksi yhden valtakunnallisen liittomuotoisen järjestön toimintaa ja tavoitteita pitäisi ryhtyä sovittamaan toisen, hiukan eri tarkoituksiin perustetun mutta aatteellisesti riippumattoman järjestön toimintaedellytyksiin? Tämän kysyminen ei ole Protu-toiminnan vastustamista, vaan molemminpuolisen aatteellisen itsenäisyyden kannattamista.

Toinen sivuasiasia, joka on herättänyt paljon melua, on liiton suhde **Pro-Seremoniat** -nimiseen osakeyhtiöön, jossa liitto on vähemistöosakkaana. Kritiikin pääpaino on kohdistunut niihin rajanvetokysymyksiin, jotka koskevat liiton suhdetta muihin yhteisöihin ja tässä tapauksessa erityisesti sellaisiin liikeyrityksiin, joissa liitolla ei ole määräävää asemaa.

Kritiikistä huolimatta Pro-Seremonioilla on hyvin suunniteltu tuote, jolla on menestymisen mahdollisuudet. Firma ei ole enää tarvinnut liittoa siihen tarkoitukseen, joka määritellään pahamaineisessa ja paljon kiis-

taa herättäneessä kilpailukieltosopimuksessa, joka kieltää välittämästä liiton kautta seremoniapalveluita muille tahoille.

Liiton toimisto ei muutenkaan ensisijaisesti välitä uskonnottomia seremoniapalveluita, vaan kertoo niistä vapaa-ajatteluhenkiseen aatemaailmaan soveltuvista vaihtoehtoista, joita on olemassa. Näihin vaihtoehtoihin kuuluvat myös yhdistyspohjalta lähtevien **Uskonnottomat juhlapuhujat ry:n** piirissä toimivien juhlapuhujien palvelut, joiden olemassaolosta kysyjille on voitava kertoa. Lisäksi on olemassa joukko riippumattomia juhlapuhujia, joista julkaistiin ajantasainen selvitys Vapaa Ajattelijan numerossa 2-3/2002.

Aatteellisen toiminnan näkökulmasta ajatellen vaihtoehtoista kertomatta jättäminen merkitsisi samaa kuin että liiton toimisto tarkoituksellisesti jättäisi kertomatta, että nuorten aikuistumisriiteille on olemassa yhdistyspohjalta toimiva vaihtoehto nimeltä Prometheus-leiri. Vaihtoehtoista ei myöskään ole jätetty kertomatta, ja omasta puolestani voisin kysyä, mahtaako myöskään edellä mainittu kritiikki olla enää kovinkaan ajankohtaista.

En usko konsensusta näissä asioissa löytyvän seuraavalla liittokokouskaudella. Kyse on mutkikkaista ristiriidoista, joiden kanssa meidän kaikkien on vain opittava elämään. Ehkä opimme kuitenkin, että jos haluamme ylipäättään toimia asiamme hyväksi, niin riitelyssäkin on keskityttävä pääasioihin, joista sitten on riideltävä kovilla.

Kehotan riitelemään mieluiten siitä, miten pitäisi menetellä tilanteessa, jossa uskonnonvapauslakia huononnetaan, hautausvauputta kavennetaan ja jossa elämäntiedon opetuksesta uhkaa jopa uskonnottomien omalla myötävaikutuksella muodostua luterilaisen kirkon etäispääte.

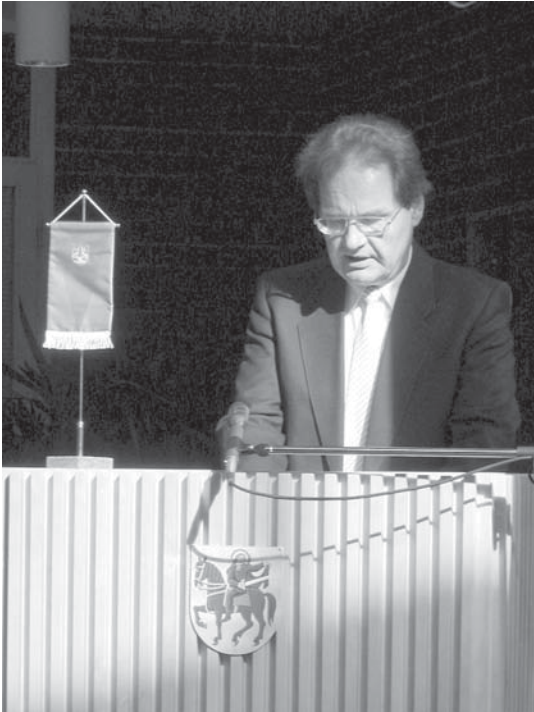

Janne Vainio

Katsomusvapautta aiotaan kaventaa

Teksti:
Erkki Hartikainen

Kuvat:
Janne Vainio

Hallituksen esitys uskonnonvapauslain muuttamiseksi tuotiin eduskunnalle 4.10.2002. Esitys noudattelee päälinjoittain uskonnonvapauskomitean mietintöä, joka kaventaisi esimerkiksi yksilön oikeutta määrätä oman kehonsa jäännöksistä kuoleman jälkeen. Pahaenteisiä huononuksia on edelleen luvassa. Uhkaavana merkinä voidaan pitää esimerkiksi opettajien katsomusvapauden huononemista. Vapaa-ajattelijain liiton puheenjohtaja Erkki Hartikainen kyseenalaistaa Raisiossa 14.9. pidetyssä puheessaan koko uskonnonvapauslain mielekkyyden. Liiton kannan mukaan nykyinen uskonnonvapauslaki tulisi kumota kokonaan säätämättä sen tilalle mitään.

Tänään vietämme Raision Vapaa-ajattelijain perustamisen 20-vuotisjuhlaa. Kristityillä oli pari vuotta sitten ns. riemuvuosi. Asiaa sen kummemmin ajattelematta viimeksi mainittu näyttäisi näistä kahdesta tärkeämmältä.

Ensiksi voidaan todeta, että Raision Vapaa-ajattelijat edustaa uskontojen suhteen totuutta, kristinuskon erehdystä. Kristinuskon on jopa siinä määrin heikolla pohjalla, ettei ole pystytty todistamaan, että sen väitetty perustaja Joshua eli kreikkalaisittain Jeesus olisi ollut olemassa. Esimerkiksi professori **Robert M. Price** on esittänyt hyviä

perusteluja sille, ettei Jeesusta ole ollut olemassa.

Jos Jeesusta ei ole ollut olemassa, kristinuskon riemuvuotta voidaan pitää lähinnä naurettavana. Jos **Joshuan** eli Jeesuksen esikuva oli olemassa, hän ei esimerkiksi professori **Gerd Lüdemannin** mukaan missään tapauksessa ollut sellainen kuin Uudessa testamentissa väitetään. .

Jos Jeesuksen esikuva Joshua oli olemassa, on joka tapauksessa täysin epäselvää, minä vuonna ja mihin vuodenaikaan hän on syntynyt. Jos hän oli olemassa, hän ei perustanut kristinuskkoa. Jos Uuden testamentin

Lapsi äidin mukana uskontokuntaan

Uskonnonvapauskomitean mietinnössä ehdotettiin, että jos vanhemmat eivät pääse yksimielisyyteen lapsen uskontokunnasta, lasta ei liitetä mihinkään uskontokuntaan. Nyt *evangelisluterilaiset* ministerit **Kaarina Dromberg** (kok), **Maija Rask** (sd), **Jan-Erik Enestam** (ruots) ja *ortodoksi* ministeri **Suvi-Anne Siimes** (vas) ehdottavat seuraavaa:

"3 §

Jäsenyys uskonnollisessa yhdyskunnassa

Jokaisella on oikeus päättää uskonnollisesta asemastaan liittymällä sellaiseen uskonnolliseen yhdyskuntaan, joka hyväksyy hänet jäsenekseen, tai eroamalla siitä. Lapsen uskonnollisesta asemasta päättävät hänen huoltajansa yhdessä. **Jos huoltajat eivät kuitenkaan lapsen syntymän jälkeen sovi lapsen uskonnollisesta asemasta, voi lapsen huoltajana toimiva äiti vuoden kuluessa lapsen syntymästä yksin päättää lapsen liittymisestä uskonnolliseen yhdyskuntaan.** Jos tuomioistuimella on lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annetun lain (361/1983) 9 §:n 3 momentin nojalla päättänyt tehtävien jaosta lapsen huoltajien kesken toisin, noudatetaan kuitenkin tuomioistuimen päätöstä."

Kauan sitten lapsen uskontokunta määräytyi isän mukaan. Kun isät alkoivat erota kirkosta äitejä useammin, eduskunnan luterilaiset napinpainajat muuttivat lakia niin, että lapsen uskontokunta määräytyy äidin mukaan.

Ministerityöryhmän enemmistö oli naisia. Naisten etuoikeuksien ajamisesta ei kuitenkaan ole nyt ollut kyse. Uskonnoille edulliseen huononnuksen lieene synnä se, että huononnuksen tehneet ministerit ovat uskovaisia. ■

Paavali oli olemassa, kenties häntä voidaan pitää jonkinlaisena kristinuskon perustajana.

Pääpiirteissään kristinuskko luotiin äänestyksin sitä vanhemmista taruista useissa kirkolliskokouksissa satoja vuosia perustajan väitetyn elämän jälkeen. Samaa voidaan sanoa islamista. Yhtään Jeesuksen tai **Muhammedin** kirjoittamaa paperipalaa ei ole löydetty, ja jos kyseiset henkilöt olivat olemassa, ei ole varmaa osasivatko he edes kirjoittaa.

Tässä juhlassa esitettävä Raision Vapaa-ajattelijain historiikki saattaa sisältää asiasivirheitä, mutta sen rinnalla Uusi testamentti ja Koraani ovat taruja.

Toiseksi voidaan sanoa, että Raision Vapaa-ajattelijat kannattavat ihmisoikeuksien täydellistä toteuttamista. Kristityt vastustavat esimerkiksi monia uskonnottoimien ihmisoikeuksia. Tämä tuli ilmi mm. viime keskiviikkoiltana, kun Suomen tietotomisto ilmoitti valtioneuvoston sivistyspoliittisen ministerityöryhmän ehdotuksesta uskonnonvapauslainsäädännön uudistamiseksi.

Ministerityöryhmään kuului kolme evankelis-luterilaista: kokoomuksen **Kaarina Dromberg**, ruotsalaisen kansanpuolueen **Jan-Erik Enestam** ja sosialidemokraattien **Maija Rask**. Evankelisluterilaiset ovat ministerityöryhmässä taanneet sen, että lakiehdotus annetaan eduskunnalle melkein samassa muodossa kuin suunnilleen kokonaan evankelis-luterilaisista koostunut uskonnonvapauskomitea ehdotti.

Ministerityöryhmään kuului edellisten lisäksi yksi ortodoksi, vasemmistoliiton **Suvi-Anne Siimes**. Ei voida varmuudella sanoa, mitä hän on työryhmässä tehnyt ortodoksien hyväksi, mutta seuraava opetusministeriön tiedotteen kohta antaa siitä vihjeitä:

"Lisäksi on tarkoitus lisätä valtion panostusta kiertävien ortodoksien uskonnon opettajien palkkaukseen sekä ottaa vähemmistöuskontojen opetuksesta aiheutuvat lisäkustannukset huomioon valtionosuusjärjestelmässä harkinnanvaraiseen yksikköhinnan korotukseen vaikuttavana tekijänä."

Ortodokseja on vain noin 1 % suomalaisista. Uskontokuntiin kuulumattomia on noin 13 %. Opetusministeriön tiedote ei mainitse lainkaan evankelis-luterilaisten jälkeen maan toiseksi suurinta väestöryhmää, uskontokuntiin kuulumattomia.

Kuten vapaa-ajattelijat ovat esittäneet, kysymys ei ole uskonnonvapauslaista vaan uskonnon rajoittamislaista, jonka tarkoitus on hyödyttää ensisijaisesti kahta valtiokirkkoa ja asettaa rajoituksia uskonnottomille ja muille uskonnoille kuin valtiokirkoille.

On sanottu, että uskonnonvapauslain nimen pitäisi olla katsomusvapauslaki. Myös tässä ajatuksessa on ihmisoikeuksien näkökulmasta paha virhe. Katsomusvapauden pitäisi olla itsestään selvä asia, mitään katsomuksia rajoittavaa katsomusvapauslakia ei tarvita.

Tarvitaanko uskonnonvapauslakia?

Vapaa-ajattelijain virallisessa lausunnossa uskonnonvapauskomitean mietinnöstä todetaan mm:

Voimassa oleva uskonnonvapauslaki voitaisiin ilman haittavaikutuksia kumota. Myös laki Suomen kansalaisen oikeudesta olla maan palveluksessa uskontunnustuksen katsomatta voitaisiin ilman haittoja kumota.

Toisaalla tässä lehdessä olen esittänyt, että olemme löytäneet ns. uskonnonvapauslakiin yhden mielekkään pykälän, uuden 1. luvun 6 §:n, jolla rajoitettaisiin mm. uskonnonopettajien oikeutta antaa uskonnottomien vakaumuksen mukaista opetusta (käytännössä elämäntietoa).

Lakiehdotuksen 1§:ssä ehdotetun uskonnonvapauslain lain tarkoitus määritellään seuraavasti:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Lain tarkoitus

Tämän lain tarkoituksena on turvata perustuslaissa säädetyn uskonnonvapauden käyttämistä. Lisäksi laissa säädetään rekisteröidyn uskonnollisen yhdyskunnan perustamisesta ja toiminnan perusteista. Evankelis-luterilaiseen kirkkoon ja ortodoksiseen kirkkokuntaan sovelletaan tätä lukua ja 3 lukua.

Kuten ehdotuksesta nähdään, siinä ei puhuta mitään suurimman vähemmistöryhmän, uskonnottomien (n 13 %, ortodokseja n. 1 %) katsomusvapauden turvaamisesta. Päävastoin lailla pyritään antamaan erioikeuksia ensisijaisesti evankelis-luterilaiselle ja ortodoksille kirkolle sekä vähäisemmässä määrin myös muille sellaiselle uskontokunnalle, jonka pääasiassa evankelis-luterilaisista koostuva asiantuntijalautakunta kelpuuttaa rekisteriin.

Uskonnonvapauslaki pitäisi kumota säätämättä mitään tilalle. Ehdottamanne 6§ pitäisi siinä tapauksessa sijoittaa koululakeihin.■

Toinen ns. uskonnonvapauslaeille ominainen piirre on, että niillä annetaan uskonnoille etuoikeuksia uskonnottomiin verrattuna. Jota uskonnottomat eivät oikeuksia saadakseen perustaisi peiteuskontoja, opetusministeriöön tulee kolmesta todennäköisesti evankelis-luterilaisesta koostuva niin sanottu asiantuntijalautakunta, joka antaa ministeriölle lausuntoja siitä, salli-

taanko jonkin uuden uskontokunnan merkitseminen uskonnollisten yhdyskuntien rekisteriin. Opetusministeriön virkamiehet vihjailivat eräässä tilaisuudessa, jossa olin paikalla, että myös entisiä uskontokuntia saatettaisiin poistaa rekisteristä. Ehkä kyseessä oli **Totuuden ystävät**, johon nykyään kuuluu pelkkiä ateisteja.

Saadakseen inkvisition eli asiantuntijalautakunnan lakiin mukaan evankelis-luterilainen kirkko on käynnistänyt tiedotusvälineissä propagandakampanjan vähemmistöuskontojen maineen tahraamiseksi. Tässä yhteydessä on syytä muistaa, että esimerkiksi vanhoillistaestadiolaiset ovat evankelis-luterilaisen kirkon jäseniä. Kyllä uskonnon uhrit löytyvät pääasiassa evankelis-luterilaisen kirkon sisältä.

Vapaa-ajattelijain liiton kanta, jonka itse ajoin läpi jonkin asteisesta vastustuksesta huolimatta, on, että uskonnonvapauslaki pitää kumota säätämättä sen tilalle mitään. Esimerkiksi Yhdysvaltain perustuslaki kieltää uskonnonvapauslakien säätämisen, ja uskonnonvapauslakeja ei ole niissä maissa, joissa kirkko on erotettu valtiosta. Vapaa-ajattelijain perinteinen kanta on, että uskontokunnat on katsottava samanlaisiksi tavallisiksi yhdistyksiksi kuin esimerkiksi Raisen Vapaa-ajattelijat.

E erityisen törkeää on, että evankelis-luterilaisen hautausmaamonopolin vahvistamiseksi aiotaan säätää kokonaan uusi laki, hautaus-toimilaki. Hautaaminen on terveydenhoidon piiriin kuuluva asia, eikä siitä, että hautaus-toimilakia ei ole ollut olemassa, ole aiheutunut ongelmia. Melkein kaikki ongelmat ovat aiheutuneet siitä, että evankelis-luterilaisella kirkolla on meidän kaikkien veronmaksajien kustantama hautausmaamonopoli.

Evankelis-luterilainen kirkko sai kaikkien veronmaksajien yhteisiä varoja yhteisöveron jako-osuutena viime vuonna 110 miljoonaa euroa eli 660 miljoonaa markkaa. Kun väestörekisteri on siirtynyt valtion hoitoon, ainoa asia, jolla kirkko voi enää yrittää perustella yhteisöveron jako-osuutta, on hautausmaiden ylläpito. Kun kaikkien luterilaisten hautausmaiden ylläpito maksoi noin 67 miljoonaa euroa eli noin 400 miljoonaa markkaa, ja kun kirkko vielä peri hautaamisesta maksuja, kirkko sai täysin ilmaista rahaa

Väestötietojärjestelmä kuin STASI

Hyvin pitkään uskonottomia syrjittiin ns. virkatodistuksilla. Se vaadittiin melkein jokaisen viran tai työpaikan hakupareihin. Evankelisluterilaiset saivat virkatodistuksensa kirkkoherranvirastosta, ja työnantaja näki jo todistuksen muodosta, että hakija kuuluu kirkkoon. Vastaavasti silloisen siivillirekisterin virkatodistuksesta näki, että työnhakija ei kuulunut kirkkoon.

Nyt virkatodistuksista on pääsääntöisesti luovuttu, ja uskontokunnista voi erota myös maistraatissa. Jos eduskunnan luterilaiset eivät huononna lakiehdotusta entisestään, uskontokunnasta voi tulevaisuudessa erota kirjallisella ilmoituksella ja myös sähköisillä viestintävälineillä.

Vaikka uskontotiedot väestötietojärjestelmässä ovat kirkosta eroamisen näkökulmasta hyödylliset, niillä on myös haittapuolensa. Jos joku ehdottaisi esimerkiksi puolueen jäsenyyden merkitsemistä väestötietojärjestelmään samalla tavalla kuin uskontotiedot on merkitty, rohkenen epäillä, saisiko ehdotus kannatusta, vaikka puolueet voisivat edullisesti periä jäsenmaksunsa väestörekisteritiedoilla suoraan jäsenten palkasta kirkollisveron tapaan. ■

kaikilta veronmaksajilta enemmän kuin 43 miljoonaa euroa eli 260 miljoonaa markkaa.

Kun otetaan huomioon, että kirkkoon kuulumattomilta peritään luterilaiseen hautausmaahan hautaamisesta täysi hinta ja usein jopa ylihintaa, ja se, etteivät vapaaajattelijain hautausmaat saa yhteisöveron tuotosta penniäkään, vapaaajattelijayhdistyksen jäsen maksaa piilokirkollisveroa keskimäärin enemmän kuin vapaaajattelijayhdistyksen jäsenmaksun verran.

Toistan lopuksi Suomen Sosialidemokraattisen puolueen vuoden 1906 **Forsan ohjelman** kannan:

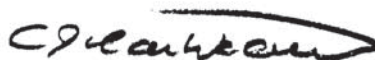
”Uskonto on julistettava yksityisasiaksi. Kirkko on erotettava valtiosta, ja kirkolliset sekä uskonnolliset yhdyskunnat katsottava yksityisiksi yhdistyksiksi, jotka itse järjestävät sisäiset asiansa. Uskonnonopetus on poistettava kouluista.”

Eduskunta käsittelee uskonnonvapauslakia, hautausoimilakia, koululakeja ja muita vastaavia lakeja tänä syksynä. Meidän kaikkien on yhteisvoimin pyrittävä vaikuttamaan kansanedustajiin ja eduskunnan va-

liokuntiin, jotta huonoon uskonnonvapauslakiesityksen, huonoon hautausoimilakiesityksen ja muihin huonoihin lakiesityksiin saadaan parannuksia.

Tästä huolimatta emme saa unohtaa toista päätehtäväämme tieteellisen maailmankatsomuksen levittämistä. Pitkällä tähtäyksellä vain ateismin kasvu voi taata uskonottomien ihmisoikeudet.

Onnittelen Raision vapaaajattelijaita omasta, Lohjan Seudun Vapaaajattelijain sekä Vapaaajattelijain liiton liittohallituksen puolesta kahdenkymmenen vuoden ansiokkaasta työstä.

Erkki Hartikainen

Vapaaajattelijain liiton liittohallituksen puheenjohtaja

HALLITUKSEN EHDOTUKSET KATSOMUS- OPETUKSESTA

Vapaaajattelijain liiton virallinen kanta on koko järjestön olemassaolon ajan ollut, että uskonnonopetus on poistettava yhteiskunnan ylläpitämistä tai tukemista oppilaitoksista. Vaatimus koskee sekä tunnustuksetonta että tunnustuksellista uskonnonopetusta.

Vapaaajattelijat vastustavat myös Norjan kaikille pakollista ”kristinusko sekä uskonto- ja elämäkatsomustieto” -oppiainetta. Norjan humanistit ajoivat tällaisen oppiaineen maahan, mutta nyt he ovat joutuneet kärkeäjoimaan sitä vastaan, kun opetuksesta tuli tavallista luterilaista uskonnonopetusta. Tietävästi myös Suomen vastaavien järjestöjen piirissä on pyrkimystä kaikille yhteiseen oppiaineeseen. Selkeimmin tätä pyrkimystä vastustaa **Suomen Ateistiyhdistys**.

Jos uskonnonopetusta ei saada pois kouluista, kaikkia katsomusryhmiä on kohdeltava tasapuolisesti. Tasapuolisen kohtelun piiriin kuu-

luvat myös ateistit. Jos evankelisluterilaisilla on oikeus oman uskonnon opetukseen, ateisteilla on oikeus oman vakaumuksen opetukseen.

Jos edes tasapuolinen oikeus opetukseen ei ole mahdollista, on yritettävä saada aikaan kohtuullinen kompromissi. **Kompromissi ihmis-oikeusasioissa on aina ihmisoikeusrikkomus.** Kun aikoinaan väittelin eduskunnan sivistysvaliokunnan silloisen puheenjohtajan **Mikko Ekorren** kanssa elämäkatsomustiedon opetuksen kohderyhmästä, Ekorre kannatti **Pekka Elon** ja **Kirkon kasvatustieteen keskuksen** kantaa, jonka mukaan elämäkatsomustietoa olisi opetettava myös muille kuin uskontokuntiin kuulumattomille, Kirkon kasvatustieteen keskuksen mukaan kaikille muille kuin evankelisluterilaisille. Koska sellaisesta olisi tullut Norjan nykyisen opetuksen kaltaista vähintään yleiskristillistä opetusta, vastustin sitä, ja **vaadin, että elämäkatsomustietoa on opetettava vain uskonnottomille. Kompromissina sanamuodoksi tuli "uskontokuntiin kuulumattomille".**

Tämä kompromissi aiheutti elämäkatsomustiedon opetuksen nykyisen alennustilan. Olen pyytänyt kompromissiani julkisesti anteeksi. Muutamaa mahdollista uskovaista oppilasta tekosyynä pitäen Pekka Elo, muut viranomaiset ja Pekka Elon perustama opettajayhdistys ovat pitäneet elämäkatsomustiedon opetuksen laadun huonona.

Nyt olisi aika muuttaa lakia vähintään siinä suhteessa, että elämäkatsomustietoa opetettaisiin uskonnottomille eikä uskontokuntiin kuulumattomille.

Seuraavassa on esitetty hallituksen esitys sellaisenaan sekä allekirjoittaneen parannusehdotukset lihavoituina.

Liiton kompromissiesitykset

Hallituksen esitys (Laki perusopetuslain muuttamisesta): Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 21 päivänä elokuuta 1998 annetun perusopetuslain (628/1998) 13 § sekä lisätään lakiin uusi 13 a § seuraavasti:

13 § Uskonnon ja elämäkatsomustiedon opetus

Perusopetuksen järjestäjän tulee järjestää oppilaiden enemmistön uskonnon mukaista uskonnon opetusta. Opetus järjestetään tällöin sen mukaan, mihin uskonnolliseen yhdyskuntaan oppilaiden enemmistö kuuluu. Mainittuun uskonnolliseen yhdyskuntaan kuuluvat oppilaat osallistuvat oman uskontonsa opetukseen. Oppilas, joka ei kuulu tähän uskonnolliseen yhdys-

kuntaan, voi huoltajan ilmoitettua asiasta koulutuksen järjestäjälle osallistua mainittuun uskonnonopetukseen.

Vähintään kolmelle evankelis-luterilaiseen kirkkoon tai vähintään kolmelle ortodoksiseen kirkkokuntaan kuuluvalla oppilaalla, jotka eivät osallistu 1 momentissa tarkoitettuun uskonnon opetukseen, järjestetään heidän oman uskontonsa opetusta.

Muuhun kuin 2 momentissa mainittuihin uskonnollisiin yhdyskuntiin kuuluvalla vähintään kolmelle oppilaalle, jotka eivät osallistu 1 momentissa tarkoitettuun uskonnonopetukseen, järjestetään heidän oman uskontonsa opetusta, jos heidän huoltajansa sitä pyytävät.

Vapaa-ajattelijain kompromissiesitys: Vähintään kolmelle rekisteröityyn uskonnolliseen yhdyskuntaan kuuluvalla järjestetään heidän oman uskontonsa opetusta. Perusopetuksen järjestäjän tulee järjestää opetusta, jos opetukseen oikeutettuja oppilaita on vähintään kolme.

Hallituksen esitys: Jos oppilas kuuluu useampaan kuin yhteen uskonnolliseen yhdyskuntaan, oppilaan huoltaja päättää, minkä uskonnon opetukseen oppilas osallistuu.

Vapaa-ajattelijain kompromissiesitys: Tässä kohden vapaa-ajattelijain esitys on sama kuin hallituksen esitys: Jos oppilas kuuluu useampaan kuin yhteen uskonnolliseen yhdyskuntaan, oppilaan huoltaja päättää, minkä uskonnon opetukseen oppilas osallistuu.

Hallituksen esitys: Uskonnollisiin yhdyskuntiin kuulumattomalle oppilaalle, joka ei osallistu 1 momentissa tarkoitettuun uskonnonopetukseen, opetetaan elämäkatsomustietoa. Uskonnolliseen yhdyskuntaan kuuluvalla oppilaalle, jolle ei järjestetä hänen oman uskontonsa opetusta, opetetaan huoltajan pyynnöstä elämäkatsomustietoa. Perusopetuksen järjestäjän tulee järjestää elämäkatsomustiedon opetusta, jos opetukseen oikeutettuja oppilaita on vähintään kolme.

Vapaa-ajattelijain kompromissiesitys: Vähintään kolmelle uskonnottomalle järjestetään heidän katsomuksensa mukaista opetusta. Perusopetuksen järjestäjän tulee järjestää opetusta, jos opetukseen oikeutettuja oppilaita on vähintään kolme.

Hallituksen esitys: Uskonnolliseen yhdyskuntaan kuulumaton oppilas voi huoltajan pyynnöstä osallistua myös sellaiseen perusopetuksen järjestäjän järjestämään uskonnon opetukseen, joka oppilaan saaman kasvatuksen ja kulttuuritaustan perusteella ilmeisesti vastaa hänen uskonnollista katsomustaan.

Vapaa-ajattelijain kompromissiesitys: Oppilas voi huoltajan pyynnöstä osallistua muuhun kuin oman viiteryhmänsä opetukseen, mutta opetuksen luonnetta ei saa muuttaa siitä syystä, että opetukseen osallistuu viiteryhmään kuulumattomia oppilaita.

Hallituksen esitys (13 a § Uskonnon harjoittamiseen osallistuminen): Perusopetuksen järjestäjän tulee etukäteen tiedottaa oppilaiden huoltajille koulun toimintaan sisältyvistä jumalanpalveluksista sekä muista uskonnon harjoittamiseksi katsottavista tilaisuuksista ja toimituksista.

Lisäksi huoltajille tulee kertoa, miten huoltaja voi ilmoittaa, jos oppilas ei osallistu kyseisiin tilaisuuksiin.

Oppilaalle, joka ei osallistu uskonnon harjoittamiseen, tulee järjestää sen sijasta muuta toimintaa.

Vapaa-ajattelijain kompromissiesitys 1: Koulussa ei saa järjestää uskonnon harjoittamista.

Vapaa-ajattelijain kompromissiesitys 2: Jos koulussa esiintyy uskonnon harjoittamista, kyseiseen uskontoon kuulumattomat oppilaat ovat siitä automaattisesti vapautettuja. Uskonnon harjoittaminen on sijoitettava tai muuten organisoitava niin, ettei siitä aiheudu siihen osallistuville haittoja.

Lukiolakiesitys

Seuraavassa on esitetty vain vapaa-ajattelijain esitys. Kompromissiesitys on muuten sama kuin esityksessä perusopetuslaiksi, mutta kohta "Oppilas voi huoltajan pyynnöstä osallistua muuhun kuin oman viiteryhmänsä opetukseen, mutta opetuksen luonnetta ei saa muuttaa siitä syystä, että opetukseen osallistuu viiteryhmään kuulumattomia oppilaita" pitää olla muodossa

Oppilas voi omasta pyynnöstään osallistua muuhun kuin oman viiteryhmänsä opetukseen, mutta opetuksen luonnetta ei saa muuttaa siitä syystä, että opetukseen osallistuu viiteryhmään kuulumattomia oppilaita.

ja kohta "Jos oppilas kuuluu useampaan kuin yhteen uskonnolliseen yhdyskuntaan, oppilaan huoltaja päättää, minkä uskonnon opetukseen oppilas osallistuu" pitää olla muodossa

Jos oppilas kuuluu useampaan kuin yhteen uskonnolliseen yhdyskuntaan, hän itse päättää, minkä uskonnon opetukseen oppilas osallistuu.

Katsomusopetuksesta uskonnonvapauslaissa

Hallituksen uskonnonvapauslakiesityksen 1 luvun 6 § sanoo: "6 § *Uskonnon opetus* Oikeudesta saada uskonnon opetusta säädetään erikseen." Vapaa-ajattelijat ovat aikaisemmin esittäneet, että tämä kohta uskontoja yksipuolisesti korostavana poistettaisiin lakiesityksestä. Koska tätä pykälää ei ilmeisesti saada laista pois ja koska siihen voidaan luontevasti liittää eri katsomusten tasapuolinen kohtelu, ehdotan pykälälle seuraavaa muotoilua:

6 § Katsomusopetus Oikeudesta saada katsomusopetusta säädetään erikseen. Jos yhteiskunnan ylläpitämässä tai tukemassa oppilaitoksessa annetaan katsomusopetusta oppilaan oman vakaumuksen mukaan, opettajan on edustettava samaa vakaumusta. Oman uskonnon opetuksessa opettajan on kuuluttava samaan uskontokuntaan kuin oppilaat, ja uskonnottomien opetuksessa opettajan on oltava uskonnoton.

Oppilaiden katsomusvapaus

Yksinkertaisinta olisi, jos uskonnonopetus ja kaikki uskonnolliset tilaisuudet kouluissa kielletäisiin lailla. Jos uskonnonopetusta oman uskontokunnan mukaan annetaan, osallistumisen uskonnonopetukseen pitää olla vapaaehtoista siinä suhteessa, että

1. Jos huoltaja ei halua, että lapsi on uskonnonopetuksessa, lapsi vapautettakoon uskonnonopetuksesta.

2. Jos lapsi itse ei halua olla uskonnonopetuksessa, lapsi vapautettakoon uskonnonopetuksesta.

3. Uskonnon arvosanojen merkitseminen todistuksiin lopetettakoon.

4. Uskonnon kysymykset ylioppilaskirjoituksissa lopetettakoon.

5. Jos uskonnottomille järjestetään oman vakaumuksen mukaista opetusta, häneen sovellettaisiin kohtien 1-4 vapauttamismenettelyä.

Kaikki yllä olevat kohdat voidaan perustella uudella Suomen perustuslailla.

Koulujen ns. päivänavaukset lopetettakoon, koska niillä ei ole muuta merkitystä kuin tarjota seurakunnille, uskonnonopettajille, uskovaistile opettajille ja uskovaistile koululaisille tilaisuus pitää aamuhartauksia.

Eräässä papin johtamassa helsinkiläisessä eliittikoulussa ensimmäisellä välitunnilla tuli

kaiuttimista klassista musiikkia ja uskovaiset kokoontuivat omaan hartauteensa erilliseen tilaan, josta he eivät häirinneet muita. Vaikka tällainen olisi esimerkiksi Yhdysvalloissa kiellettyä, sallisin sen Suomessa, jotta aamuhartaus-terrorista, josta itse olen joutunut aikoinaan opettajana paljon kärsimään, päästäisiin eroon.

Koululaisjumalanpalvelukset lopetettakoon, koska voivathan koululaiset mennä niin halutesaan itse kirkkoon vaikkapa koulun päättymisen tai alkamisen jälkeisenä sunnuntaina.

Suvivirren veisaaminen kouluissa kiellettävään kansainvälisiin sopimuksiin (muu ei tässä maassa tehoa).

Kuten toisaalla tässä lehdessä on todettu, lakiin pitäisi ottaa mukaan teksti: **”Jos koulussa esiintyy uskonnon harjoittamista, kyseiseen uskonnolliseen yhdyskuntaan kuulumattomat oppilaat ovat siitä automaattisesti vapautettuja.”**

Erityisesti päivähoidon ja esikoulun uskonnonopetus pitäisi kieltää lailla. Tätä varten uskonnonvapauslakiin pitäisi lisätä kohta: **”Uskonnonopetus, uskonnolliset tilaisuudet ja myös muu uskonnon harjoittaminen päivähoidossa ja esikoulussa ovat kiellettyjä.”**

Jos vanhemmat haluavat päivähoitoikäisille lapsilleen uskonnonopetusta, viekööt lapsensa pyhäkouluun.

Erkki Hartikainen

Opettajien katsomusvapaus heikkenee

Lakiehdotuksen perusteluissa sanotaan mm:

”Perusoikeusuudistuksen esitöissä on katsottu, ettei uskonnon ja omantunnon vapautta koskevasta perusoikeussäännöksestä voida johtaa yleistä oikeutta kieltäytyä virkavelvollisuuksiin kuuluvasta tehtävästä vakaumuksen perusteella. Säännöksen on kuitenkin katsottu puoltavan yleisesti työnjaollisia ja hallinnollisia järjestelyjä, joilla vältetään henkilön velvoittaminen vakaumustaan loukkaaviin työtehtäviin (HE 309/1993 vp). Jäsenyysvaatimuksen kumoamisesta huolimatta tulisi opettajien työtehtävät pyrkiä järjestämään niin, ettei opettajan oman vakaumuksen ja virkavelvollisuuksien välille synny ristiriitaa.”

Perusoikeusuudistuksen perustoihin vetoamalla yritetään lisätä uskonnon harjoittamiseksi katsottavia virkavelvollisuuksia. Lisäämällä vastaava lausuma uskonnonvapauslain perusteluihin sille yritetään antaa lisää painoa. Puhe siitä, että opettajien työtehtävät pitäisi pyrkiä järjestämään niin, ettei vakaumuksen ja virkavelvollisuuden välille synny ristiriitaa on oikeastaan **yllytys nöyryyttää uskonnottomia opettajia entistä enemmän.**

Vapaa-ajattelijain liitto on 1960-luvulta lähtien koko ajan pahasti horjahdellut kannanotoissaan opettajien asemasta. Monet liiton jäsenyhdistykset muuttivat sääntöjään siten, että valtiokirkkojen jäsenet pääsevät myös vapaa-ajattelijain yhdistyksen jäseniksi. Syynä oli mm. se, että näin saatiin mukaan sellaisia opettajia, joiden täytyy virkansa säilyttääkseen olla kirkon jäseniä. Osa vapaa-ajatteliijoista pitää ehdotettua

muutosta, jonka mukaan uskonnonopettajien ei tarvitse olla kirkon jäseniä tai anoa erivapautta, hyvänä asiana.

Valitettavasti tämä ”parannus” johtaa opettajien entistä ankarampaan nöyryyttämiseen. **Kun nykyään luokanopettaja on päässyt uskonnon opetuksesta eroon eroamalla kirkosta, se ei enää uuden uskonnonvapauslain voimaantulon jälkeen ole mahdollista.**

Kun opettajat ovat velvollisia opettamaan uskontoa, heidän on entistä vaikeampi kieltäytyä uskonnollisten juhlien järjestämisestä, aamuhartauksiin (päivänavauksiin) osallistumisesta, koululaisjumalanpalvelusten valvonnasta jne.

En ole huomannut vapaa-ajattelijain kiinnittävän yllä mainittuun asiaan juuri mitään huomiota. Olemmeko, kuten eräs keskustelija aikoinaan joka lauseessaan sanoi, vapaa-ajattelijoiden sijasta vajaa-ajatteliijoita? Vai ovatko kirkokoruhtinaat tavallista älykkäämpiä?

Perusopetuslakiin ja lukiolakiin pitäisi saada seuraava uusi pykälä:

13c§: ”Opettaja, joka ei kuulu mihinkään uskontokuntaan, ei ole velvollinen opettamaan uskontoa eikä osallistumaan uskonnollisten tilaisuuksien järjestämiseen tai itse tilaisuuksiin. Opettaja, joka ei kuulu mihinkään uskontokuntaan, ei ole velvollinen osallistumaan uskonnollisten tilaisuuksien valvontaan.”

Mainittakoon, että allekirjoittanut joutui aikoinaan sotimaan yllä mainitusta oikeudesta vuosikausia saamatta vapaa-ajatteliijoilta juuri mitään tukea.■

Karkkilan vapaa-ajattelijahautausmaata uudistetaan

Teksti & kuvat:
Janne Vainio

Karkkilan Vapaa-ajattelijoiden hautausmaahan Lepolaan suunnitellaan parhaillaan peruslaajennusta. Päävastuu on annettu paikalliselle kuvanveistotaiteilija Marie-Christine Möllerille, joka vastikään on liittynyt yhdistyksen jäseneksi. Vapaa Ajattelijan toimittaja haastatteli kuvanveistäjää ja vieraili tämän kanssa Karkkilan yhdistyksen hallituksen kokouksessa, joka pidettiin hautausmaatyömaalla 15.9.2002.

Marie-Christine Möllerin koti näyttää selvästi taiteilijan asunnolta. Pihalla on taitavasti sommiteltuja köynnös- ja kukkaistutuksia ja olohuoneen seinällä alkupe-
räinen japanilainen puupiiirros sekä zen-buddhalainen kalligrafiatyö. Taiteilija sanoo olleensa aina kiinnostunut monista erilaisista maailmankatsomuksista. "Jos mä voisin sanoa että olen agnostikko – välillä en usko mihinkään ja välillä sitten taas epäilen."

Möllerin puheet katsomuksesta ovat johdonmukaisen agnostikon puheita. "Ideat eri uskonnoissa on samankaltaisia. Tosiasia on, ettei me tiedetä oikeastaan mistään mitään." Hän puhuu "harmaasta aavistuksesta", jonka takaa "ei voida olla varmoja, mistä kaikki on lähtöisin." Uskonnoista hän sanoo, ettei ota kantaa puolesta eikä vastaan, koska "olla on sidoksissa siihen, mitä on opetettu." Hänelä on 14-vuotias kasvattipoika,

jolle opetetaan koulussa luterilaista uskontoa.

Möller kertoo valmistuneensa Helsingin kuvataideakatemiasta vuonna 1988. Vapaa-ajattelijatoimintaa hän tuntee liiton kunnia-puheenjohtaja **Timo Vasaman** kautta, joka on pitkäaikainen perhetuttu ja "liikkeelle paneva voima" hautausmaa-asiassa. Kesällä 2000 Vasama pyysikin Mölleriä tekemään laajennusta Karkkilan hautausmaahan.

"Mä oon aina tykänny hautausmaista. Ulkomailla matkaillessakin olen aina katonu, minkälaisia hautausmaat on." Lepolaan hän on suunnittelemassa "vähän puistomaisuutta, että ihmiset vois istuskella siellä." Ajatuksena on, että alueesta voisi tulla nähtävyys ja pysähdyspaikka myös turisteille, jossa kesällä voisi oleilla muuten vaan.

Laajennuksen raivaustyöt ovat vaatineet kaivinkonepalvelujen tilaamista. Yhdistyksen omistama pieni kaivinkone sopii Möllerin mukaan lähinnä haudankaivuuseen, mutta ei riitä millään ojankaivuuseen – kan-

Marie-Christine Möller hautausmaatyömaalla. Vasemmalla puolivalmis graniittilyhty.

Kuvanveistäjä Möller esittelee kunniapuheenjohtaja Vasamalle veistossuunnitelmaa.

tojen ja juurakoiden repimisestä puhumatkaan. "Sadan metrin oja, joka on paikoitellen kaksi metriä syvää ei tee millään pikkukoneella."

Laajennukset on suunniteltu siten, että ne näyttäisivät sulautuvan maastoon hiukan enemmän kuin hautausmaan vuodesta 1950 käytössä ollut ydinalue. Uurnat ovat tulossa osittain puiden väliin, että mahdollisimman suuren osan puista pystyisi säästämään.

Hautausmaan lounaiskulmaan tulevan tuhkansirotusalueen rajoille on nousemassa pylväikkö kaadetuista puista. Vainajien messinkiset nimilaatat kiinnitettäisiin pylväisiin, joiden annettaisiin kelottua ulkoilmassa. Suunnitteilla on myös isoja lyhtyjä, joita tehtäisiin graniittipalkeista ja joiden olisi tarkoitus olla visuaalisesti hienon näköisiä.

Tuhkansirotusalueella kasvaa sammalia, jotka ovat kauniita, mutta kestävät heikosti tuhkaa. Sen vuoksi Möller ajatteli istuttaa pensaita, joille tuhkaa voisi sirotella niin että sammalta säästyisi. "Omaiset voisivat ajatella, että vainajan tuhkaista kasvaa pensas."

Töitä hautausmaalla riittää vielä pitkäksi aikaa. Talkoovoimien lisäksi joku on tehnyt töitä yhdistelmätuella ja joku toinen yhdyskuntapalveluna. Työnjohtajana on Möllerin poissa ollessa ollut **Oiva Sundell**, joka on vuosikautia toiminut hautausmaan suntiona. **Erkki Hohenthal** on järjestänyt paikalle maanmittauslaitteita ja muuta teknistä rekvisiittaa.

Hautausmaaprojektin epävarma osa on veistossuunnitelma, josta Möller esittelee luonnoksia Karkkilan yhdistyksen hallituksen kokouksessa. "Kustannusarvio on sellainen, että vapaa-ajattelijoilta ei sitä rahaa ole." Kyseessä olisi kolmen-neljän kuukauden työ, jonka kokonaiskustannukset materiaali mukaan lukien olisivat noin 10 000 euroa. Hautausmaalaajennuksen perustaviin töihin on tähän mennessä mennyt vähän yli 5 000 euroa.

Yksi vaihtoehto, jota Möller on ehdottanut mahdolliseksi rahoituslähteeksi, voisi olla Länsi-Uudenmaan kehitysyhdistys Luke ry, jota voitaisiin lähestyä perustelemalla hanketta sillä, että näyttävästä kivi-veistoksesta tulisi huomattava paikallinen nähtävyys. Karkkilan Vapaa-ajattelijoiden puheenjohtaja **Jorma Snellmanin** mukaan Karkkilan kaupunki voisi olla toinen vaihtoehto. Myös liitolle mahdollisesti osoitettavaa uutta tukihakemusta esitettiin kokouksessa yhtenä vaihtoehtona, jolla voitaisiin ehkä peittää jokin osa kuluista. Äskettäin liittohallitus myönsi kokouksessaan Karkkilan yhdistykselle 3 000 euroa lisämaan hankintaan laajennuksia varten. ●

Kultaiset ansiomerkit Sundellille ja Tannerille

Vapaa-ajattelijain liiton liittohallitus myönsi 7.9.2002 liiton kultaisen ansiomerkin karkkilalaisille **Oiva Sundellille** ja **Raimo Tannerille**. Sundell on toiminut vuosikautia Karkkilan Vapaa-ajattelijain hautausmaan hoitajana. Hautausmaatoiminta on kehittynyt suotuisasti, sillä hautausmaata on laajennettu ja sen varustuksia ja konekantaa on kohennettu. Sundell on toiminut myös kauan yhdistyksen hallituksen jäsenenä.

Raimo Tanner on pitkään toiminut aktiivisesti vapaa-ajattelun puolesta ja osallistunut myös hautausmaan hoitoon ja rakentamiseen.

Liiton ansiomerkkiohjesääntö on hyväksytty 22.8.1992. Sen mukaan liiton kultainen ansiomerkki voidaan myöntää sille, joka "**vähintään kahdenkymmenen vuoden ajan** on ansiokkaasti ollut mukana järjestön toiminnassa. Tällaiseksi toiminnaksi katsotaan tuloksekas toiminta vapaa-ajattelijayhdistyksessä tai Vapaa-ajattelijain liitossa puheenjohtajana, sihteerinä tai muuna sellaisena luottamushenkilönä, vapaa-ajattelijalehden ja kirjallisuuden levitys, jäsenhankintatyö ja muu näihin verrattava aktiivinen järjestötyö". ■

Pyhän sodan uskonnot

Islam ja pyhä sota liitetään yleensä yhteen. Islam ei kuitenkaan ole ainoa uskonto, jonka nimissä on käynyt pyhiä sotia; niitä on harjoitettu myös kristinuskossa kuten tämän kirjoitussarjan ensimmäisessä osassa (VA 1/2002) havaittiin. Kuitenkin pyhä sota kuuluu olennaisena osana islamin pyhän kirjan Koraanin opetuksiin. Vai kuuluuko? Aluksi on kuitenkin aiheellista valaista hieman islamin uskon syntyä ja sen varhaishistoriaa.

Islamin myytti kertoo Mekkalaisesta kauppiasta Muhammedista (syntynyt noin vuonna 570), joka alkoi saada ilmestyksiä Jumalalta. Ympäröivä yhteiskunta ei kuitenkaan uskonut näiden ilmestysten jumallisuuteen, ja siksi Muhammed joutui ristiiriitaan sen kanssa. Riidat kasvoivat niin suureksi että Muhammedin oli pakko paeta kaupungista, ensin Abessiniaan ja sitten vuonna 622 Yathribiin. Jälkimmäinen tapaus on eräs islamin merkkipaalu: muuttoa kutsutaan islamissa hidzraksi. Yathribin kaupunki on sittemmin tunnettu nimellä Medina.

Medinassa Muhammed jatkoi uskontonsa harjoittamista ja sai ympärilleen kasvavan kannattajakunnan ja kohosi pian koko kaupungin johtoon. Myöhemmin Muhammed valloitti myös Mekkan ja näin oli saanut alkunsa uusi uskonnollis-poliittinen yhteisö **ummat Allah**. Islamin myytti kertoo myös Muhammedin oikeudenmukaisuudesta ja anteeksiantavaisuudesta voitettuja kohtaan.

Islamin myytti on siis hyvin tunteisiin vetoava tarina sorretusta vaikeuksien kautta voittoon kulkevasta ihmisestä.

Islamin oppi

Muhammedin aikaan Arabian niemimaalla harjoitettiin pääasiassa perinteisiä uskontoja, mutta myös juutalaisuuden ja kristinuskon kannattajia asui alueella. Muhammed oli tutustunut molempiin uskontoihin ja hänen tietonsa niistä olivat varsin laajat, joskaan eivät kovin syvälliset. Islamia voisikin alkuvaiheessaan pitää kristinuskon lahkona. Sittemmin se omaksui myös paikallisia rituaaleja, ja sen etiikassa on puhtaasti arabialaisia piirteitä.

Islamin oppi katsoo siis olevansa samaa jatkumoa juutalaisuuden ja kristinuskon kanssa. Muhammed on sen mukaan viimeinen profeetta, jolle Jumala oli ilmestynyt. Aikaisempia olivat olleet mm. **Abraham**, **Mooses** ja **Jeesus**. Jumala oli kuitenkin hylännyt entiset kansansa, sillä nämä olivat sortuneet monijumalaisuuteen: juutalaiset väittivät, että **Esra** on Jumalan poika; ja kristityt taas että Kristus on Jumalan poika.(Koraani 5:15-7)(9:30)

Tämän vuoksi muslimit pitävät omaa uskontoansa korkeampana kuin kristinuskoa ja siksi heihin kohdistunut käännytystyö on ollut lähes tuloksetonta. Islam on myös perusopeiltaan vähemmän mystisyyteen ja ihmetekoihin oppiaan perustava uskonto kuin ehkä mikään muu uskonto. Tosin siinäkin on paikallisesti ilmennyt piirteitä, kuten esimerkiksi pyhimysten palvonta, jota voisi pitää monijumalaisuutena.

Muslimien jumala, Allah, katsotaan samaksi olennoksi kuin kristittyjenkin Jumala, ja tämä on maailmankaikkeuden ainoa Jumala. Allahin käsite on varsin abstrakti. Se ei siis ole miehinen eikä edes ihminen kuten juutalaisuudessa ja kristinuskossa. Jumalaa ei tästä syystä voi esittää kuvan muodossa.

Islamissa ei ole varsinaista papistoa vaan jokainen voi kääntyä Jumalan puoleen suoraan. Islamin oppi olikin varsin vallankumouksellinen oman aikansa yhteiskunnassa. Se korosti armeliaisuutta ja anteeksiantoa, edusti tasa-arvoa, sekä köyhien, orpo-

Islamin uskonnon käsitteistä

Islamin myytti. Myytti Muhammedista on historiallisesti lähes totuudenmukainen. Ainoa merkittävä erimielisyyden aihe kuuluu: mistä Muhammedin ilmestykset tulivat. Muslimit uskovat että ne tulivat suoraan Jumalalta, monet tutkijat taas uskovat niiden tuleen hänen alitajunnastaan, ja ovatpa jotkut olleet sitä mieltä että Muhammed oli tietoinen huijari. Islamin mytologia perustuu nimenomaan hadith'iin, ja Koraani vain vahvistaa sen totuudellisuuden muslimille. Näin ollen jos aloittaa islamiin perehtymisen Koraanista, saa uskonnosta hyvin omituisen kuvan.

Kirjan kansa. Kristinusko ja juutalaisuus on aina tunnustettu ja hyväksytty osaksi muslimiyhteiskuntaa, tosin heidän statuksensa on ollut alhaisempi, mutta toisaalta heillä ei myöskään ole ollut sellaisia muslimin velvollisuuksia kuten ottaminen osaa sotapalvelukseen. Kristityt ja juutalaiset tunnetaan Koraanissa nimellä Kirjan kansa.

Ummat Allah. Muslimit kutsuvat itseään nimellä Jumalan yhteisö, ummat Allah.

Hadith. Hadith, perimätieto, on kokoelma Muhammedin sanomisista ja tekemisistä sekä Koraanin selitys. Hadith kulki pitkään vain suullisena perintönä ja saatettiin kirjalliseen muotoon vasta kalifien kaudella.

Shariah. Islamin laki. Koska taivaassa oli vain yksi Jumala, voi maan päälläkin olla ainoastaan yksi hallitsija ja yksi laki, shariah. Shariah perustuu sekä Koraaniin, että hadith'iin.

Koraani. Muslimille Koraani on puhdasta Jumalan sanaa. Koraanin säkeet kulkivat pitkään pelkästään suullisena perimätietona ennen kuin ne kirjattiin kirjalliseen muotoon. Koraani koostuu jakeista jotka on asetettu – ensimmäistä jaetta lukuun ottamatta – suuruusjärjestykseen siten että pisimmät jakeet ovat alussa. Jakeilla ei siis ole kronologista tai asiassältöön perustuvaa järjestystä. Ilmestykset on annettu arabian kielellä, joten mikään käännös ei koskaan ole oikea Koraani. Arabiankielisellä Koraanilla on myös kaunokirjallisia ansioita.

Areiolaisuus. Kristinuskon haara jonka mukaan Kristus oli vain suuri opettaja, ei lihaksi tullut Jumala. Tämä oppi vaikutti huomattavassa osaa Rooman valtakuntaa lähinnä goottien keskuudessa.

jen ja leskien huomioonottamista. Yksi muslimin velvollisuuksista on **zakat** eli almujen antaminen. Islamin usko merkitsi syntyaikanaan myös parannusta naisen asemaan; naiset saivat mm. perimys oikeuden, vaikkei aivan samaa kuin miehet.

Islamin leviämisen syynä voidaan sen alkuvaiheessa nähdä yhteiskunnallinen murros; vanhat paimentolaishyveet olivat menettäneet merkitystään eräiden kaupunkilaissukujen rikastuessa kaupankäynnillä. Mekasta oli noina aikoina tullut pohjoisen ja etelän välisen kaupan välietappi. Muhammed yhdisti keskenään sotivat heimot yhdeksi kansaksi.

Islamilaisen valtion synty

Islamin valtio, ummat Allah, ei kuitenkaan jäänyt edellä mainittuihin kahteen kaupunkiin, vaan se laajeni pian käsittämään koko Arabian niemimaan. Muhammedin kuoltua seurasi ns. neljän kalifin kausi. Kalifit olivat olleet Muhammedin läheisiä liittolaisia. Islamilaisen valtion laajentuminen jatkui kalifien kaudella koko Lähi-Itään ja Pohjois-Afrikkaan. Kalifien kautta on usein kutsuttu islamin kulta-ajaksi.

Islamin nopea leviäminen - noin sadassa vuodessa Kiinan rajoilta Etelä-Ranskaan - ei olisi koskaan ollut mahdollista pelkästään arabiheimojen sotakiikhon ansiosta, olivatpa nämä sitten miten fanaattisia taistelijoita tahansa. Islam toi uudenlaista sanomaa: se korosti veljeyttä ja rotujen tasavertaisuutta. Useissa maissa se otettiin riemuiten vastaan; Bysantin ja Persian alueilla ihmiset olivat saaneet tarpeekseen vanhoista vallanpitäjistä; Intiassa islam mahdollisti alemmille kasteille pääsyn sorretusta asemastaan. Katolinen kirkko menetti nopeasti kolme neljäsosaa alueestaan muslimeille. Syy tähän oli toisaalta se, että areiolaisuus oli tehnyt maaperää monoteismille, ja toisaalta taas paruuksia ei ollut toteutunut, vaan papit, piispat ja kardinaalit Jeesuksen etiikan noudattamisen sijasta riistivät kansaa ja kirkko oli täysin korruptoitunut. Valloitetuilta alueilta muslimit saivat vastarinnan sijasta uusia innokkaita hyökkäysjoukkoja. Muhammedin opin leviämistä voisiakin kutsua islamilaiseksi vallankumoukseksi.

Arabian Islamin synty ja nousu kohdistuu aikaan, joka Euroopassa on nimetty pimeäksi keskiajaksi. Arabit eivät puuttuneet valloittamiensa maiden kulttuuri-instituutioihin vaan omaksuivat nopeasti mm. antiikin kulttuuriperinnön kehittämällä sitä edelleen. Se välitti sen myös Euroopalle, jossa se tosin sai muhia vielä vuosisatoja odottamassa uutta nousua. Islamin maailma olikin tuolloin tieteiden ja taiteiden osalta huikkeasti Eurooppaa korkeammalla tasolla. Arabialaista perua on myös nykyinen numerojärjestelmämme, jossa nollan käyttö mahdollisti matematiikan kehityksen ja siten myös nykyisen tietokonetekniikan.

Kalifien kauden jälkeen muslimeille ei kuitenkaan enää noussut itsestään selvää johtajaa ja jatkuva valtataistelu aiheutti sen, että islamin valtio alkoi vähitellen hajota osiin. Valta jakaantui paikallisruhtinaille ja heimopäälliköille. Vasta ottomaanit vuosisatoja myöhemmin pystyivät palauttamaan ainakin osan islamin maantieteellisestä vaikutteesta suuruudesta. Näin ollen se eettinen ja moraalikoodisto kasvot peittävine huiveineen tai naisten ympärileikkauksineen, joka useissa nykyisissä islamilaisissa maissa vallitsee, edustaa pikemminkin paikallisten heimokulttuurien kuin islamin arvoja.

Pyhä sota ja jihad

Jihad käännetään meillä yleensä pyhäksi sodaksi. Alunperin käsite ei kuitenkaan liity sodankäyntiin. Sana tulee esille ensimmäisen kerran Muhammedin Mekkan kauden ilmestyksissä muodossa *jahada*. Suomalaisessa Koraaninkäännöksessä tämä ilmentys on käännetty seuraavasti: "Jos joku taistelee, hän taistelee vain omaksi parhaimmaksi. Totisesti Jumala on rikas ilman maailmoja." (29:5) Käännös taistella ei kuitenkaan vastaa alkuperäistä ajatusta, joka voitaisiin kääntää suomeksi 'kilvoitella Jumalan tiellä'. Jae on siis peräisin Muhammedin Mekkan kaudelta, ja tuolloin hän ei vielä käynyt aseellisia taisteluita; ne alkoivat vasta Medinan kaudella.

Koraanin jihadia koskevat jakeet on perinteisesti jaettu kahteen eri lajiin: ensinnäkin on sisäistä taistelua koskevat, toiseksi ei-muslimieja käytävää taistelua koskevat. Si-

säistä taistelua koskevat jakeet korostavat veljeyttä.

Myöhemmin muslimien 'sota-propagandistit' alkoivat tulkita jihadia suppeasti pelkästään sodankäynnin muotona ja kehittää pyhän sodan teoriaa.

Pyhässä sodassa kaatuminen takasi pääsyn paratiisiin. Tämä perusteltiin Koraanin jakeilla: "Taistelukoon siis Jumalan tiellä ne, jotka tahtovat tämänpuoleisella ostaa tuonpuoleisen. Joka taistelee Jumalan tiellä, kaatukoon hän tai voittakoon, hänelle me annamme suuren palkan." (4:76, kts. myös 3:163, 47:5)

Islamin pyhän sodan teorian mukaan maailma voidaan jakaa kahteen osaan, joista ensimmäinen on **dar-al-islam** eli islamin alue ja toinen **dar al-harb** eli sodan alue.

Käsitettä dar al-harb ei kuitenkaan löydy Koraanista, vaan se on peräisin **Muhammad Al-Bukharilta** (810-870), joka oli hadith'iin perustuvien kirjojen kirjoittaja. Se oli Bukharilla yhden luvun nimenä, ja tarkoitti siinä yhteydessä Mekkaa ja muita kaupunkeja, jotka olivat sodassa Medinan kanssa. Myöhemmin sanan käyttötarkoitusta laajennettiin.

Islamin pyhän sodan teoreetikoihin kuului myös **Averroes Gordobalainen** (s. 1126), joka kokosi pyhän sodan sääntöjä yksien kansien väliin. Sääntöjen mukaan islamin vihollisia olivat kaikki monijumalaiset. Näiden omaisuus tai henkilökohtainen vapaus voitiin riistää ikään tai sukupuoleen katsomatta. Naisia ja lapsia ei kuitenkaan

Abbasidi-kauden ratsuosasto.

saanut surmata elleivät he ottaneet osaa taisteluihin. Kiduttaminen ja ruumiin silpominen oli kielletty. Karjaa ja taatelipalmuja ei saanut tuhota.

Sodankäynnin edellytyksenä oli, että vihollisen täytyi edeltä käsin kuulla islamin vaatimukset. Jos nämä kääntyivät islamiin tai suostuvat maksamaan henkilökohtaisen veron, **djizyah**, hyökkäystä ei tehty. Sodan päämäärä Kirjan kansan kohdalla oli joko kääntyminen islamiin tai veron maksaminen. Joidenkin mielestä myös zarathustralaisia tuli kohdella samoin. Eräät oppineet katsoivat, että monijumalaisiltakin voidaan hyväksyä djizyah.

Islamin sodan teoria siis luotiin vasta Muhammedin jälkeen. Tämä on myös antanut aihetta muihin tulkintoihin. Monien islamin oppineiden mielestä Koraanin sotai-

set ohjeet – kuten esimerkiksi ns. Miekan jae (9:5) ”Mutta kun rauhoitetut kuukaudet ovat kuluneet, niin surmatkaa monijumalaiset missä heitä löydättekin.” – koskevat vain sitä sotaa jota Muhammed kävi mekkaalaisia vastaan, eikä niillä näin ollen voi perustella mitään myöhempää sodankäyntiä.

Näiden tulkitsijoiden mukaan Koraania ei sisältönsä puolesta voi pitää sodan oikeuttajana. Sillä voidaan perustella puolustussota, mutta ei hyökkäyssotaa ellei sen yksittäisiä säkeitä irroteta niiden asiayhteydestä.

Koraani ja pasifismi

Islamia ei mytologiansa puolesta voi mitenkään pitää varsinaisena pasifistisena uskontona kuten esimerkiksi jainalaisuutta, buddhalaisuutta tai alkukristinuskoa. Rauhantahtoa ilmentäviä ajatuksia Koraanista löytyy silti useitakin: ”Mutta jos he ovat taipuvaisia rauhaan, niin ole sinäkin taipuvainen siihen ja luota Jumalaan.”(8:63) ”Hyvä ja paha teko eivät ole samanlaisia. Torju paha sopivimmalla tavalla! Katso, silloin se, jonka kanssa elät vihollisuudessa, on oleva uskollinen ystävä.”(41:34) Jumalan armahtavaisuuden takia olet ollut lempeä heitä kohtaan, mutta jos olisit ollut ankara ja kovasydäminen, olisivat he hajaantuneet sinun ympäriltäsi. Anna siis heille anteeksi ja rukoile heille anteeksiantoa, ja pidä heidän kanssaan neuvoa asiasta.”(3:153)

Sen sijaan sellaisia oppeja kuin toisen posken kääntäminen tai Jeesuksen toteamusta ’joka miekkaan tarttuu, se miekkaan hukkuu’ ei islamista löydy. Ihmisen tappamista sodassa ei mitenkään pidetä syntinä. Sitä ei toki hyväksytty yksilöiden välillä yhteiskunnan sisällä – kuten ei missään muusakaan eettisessä uskonnossa tai valtiokulttuurissa – mutta sen sijaan sitä pidetään oikeutettuna ja luonnollisena asiana yhteisöjen välisissä sodissa. Toisaalta tässä suhteessa islam on ollut paljon rehellisempi uskonto kuin esimerkiksi kristinusko, jossa em. hurskaita opetuksia ei – eräitä harvoja poikkeuksia lukuun ottamatta – ole edes yritetty noudattaa.

Hannu Virtanen

Uskontojen pimeä puoli

Edward O. Wilson: Konsilienssi - tiedon yhtenäisyys, Terra Cognita, 2001

Elämän monimuotoisuus, Arthouse, 1995

Uskonnollinen vakaumus antaa monille ihmisille varmuuden tai toivon, jota he kaipaavat elämässään. Uskonnollinen vakauus on pääosin hyvää tahtovaa. Lisäksi uskonnot perustuvat ihmislajille tyypillisiin sisäsyntyisiin tunnereaktioihin (ks. kirjoitukseni **Vapaa Ajatteli** 4/2001:ssa).

Kaikesta huolimatta olen vakuuttunut, että ihminen tulee toimeen ilman uskontoja, ja vieläpä että ihminen olisi huomattavasti onnellisempi ilman uskontoja. Uskonnollisella vakaumuksella on nimittäin tuhoisat puolensa paitsi yksilölle myös kokonaisille kansoille.

Historia sisältää tuhansia erilaisia uskomusjärjestelmiä, joista lähes kaikki ovat tukeneet erilaisia heimosotia. Jokainen kolmesta suuresta läntisestä uskonnosta levittäytyi symbioosissa sotilaallisen aggressiivisuuden kanssa.

Islam vietiin asevoimin Lähi-Idän ympäristöön, ja kristinuskon leviäminen perustui pitkälti siirtomaaherruuteen. Risti kulki miekan rinnalla läpi Amerikan mantereiden. Jumala ja pyhät kirjoitukset ovat määränneet, että luvatut maat on puhdistettava pakanoista ja vääräoppisista.

Kaikki suuret kulttuurit ovat siis levittäytyneet valloituksiin, ja suurimpia hyötyjiä ovat olleet valloituksia tukevat uskonnot. Yksikään uskonto ei ole menestynyt suvaitsemalla kilpailijoitaan.

Uskonnot ja papisto oikeuttivat olemassaolonsa mitä nerokkaimmin tavoin, mistä valtio oli tietysti kiitollinen. Kuoleman jälkeinen paratiisi tai ylösnousemus on palkinto, jonka lupaa ei ole koskaan joutunut lain edessä vastuuseen valheestaan.

Kristinuskolle tyypillinen omistautuminen on näistä valheista vaarallisimpia: "en syntynyt kuulukseksi tähän maailmaan, vaan kestäni kärsimykseni - erityisesti muiden kansojen kärsimykset! - sillä minua odottaa toinen, onnellisempi elämä taivaassa".

Biologi Edward Wilson kirjoitti osuvasti tuoreessa tiedon yhtenäisyyttä käsittelevässä Konsilienssi -kirjassaan: "Kun kaksi papin siunaamaa armeijaa iskee toistensa kimppuun, toinen häviää väistämättä".

Ei siis ole todisteita, että siunaaminen tai rukoulu auttaisivat. Ei myöskään ole todisteita, että uskonnottomat noudattaisivat lakia heikommin tai olisivat tuottamattomampia kansalaisia kuin samassa asemassa olevat uskovaiset, tai että he eivät kohtaisi kuolemaa yhtä rohkeasti.

Jos toimimme oikein, uskontojen tilalle ei synny tyhjiötä. Uuden ja yhteisen ymmärtämisen pohja tulee luontevasti luonnontieteistä, objektiivisen tiedon kasautumisesta. Se ei suosi heimoja tai uskontoja. "Se on demokraattisen ja globaalin kulttuurin perusta", kirjoittaa Wilson.

Länsimaiden siirtyminen pois autoritäärisistä ideologioista ja uskonnoista kohti moraalisesti perustellumpia vaihtoehtoja on tapahtunut hyvin hitaasti. Mutta valistus-aikana alkanut prosessi on käynnissä. Yhä useammat tietävät, ettemme ole velkaa jumalille tai uskonnoille. Ymmärrämme, että jos haluamme lajimme säilyvän, meidän on oltava nöyriä lajitovereitamme ja planeetamme muuta elämää kohtaan.

Osmo Tammisalo

Virtuaalista kulttiateismia

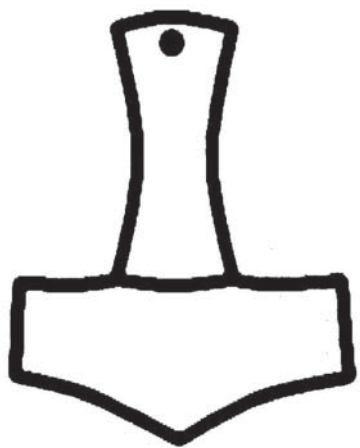
Juhani Rossi: Ukko-jumalan paluu, Kirja kerholla, Helsinki 2002, ISBN-952-91-4952-2, 78 s.

"Uskomien on ihmisen tavallista toimintaa." Näin lausui ylijumala **Ukko** jumalallisuudessa ilmoituksessaan **Jouni Issakaiselle**, jonka muistiinpanojen pohjalta laatima pyhä kirjoitus julkaistiin Helsingin Sanomissa 28.1.1999. Ukon ilmestymisen Issakaiselle hänen parvekkeellaan kerrotaan olevan "satuna yhtä tosi kuin Jahven ilmestyminen Raamatun kertomuksissa Moosekselle ja Aabrahamille."

Issakainen on yksi niistä Ukon myöhempien aikojen pyhistä, jotka ovat yhteistoin perustaneet **Ukko-jumalan kulttuuriseura ry:n**. Sääntöjensä mukaan yhdistyksen tarkoituksena on "saattaa Ukko-jumalan nimi yhdenvertaiseen asemaan muiden jumalien rinnalla" ja "tehdä tunnetuksi uskoa ja käsitystä, että Ukko-jumala on ihmisten mielikuvien tuote samalla tavoin kuin muutkin jumalat."

Yhteisölle harkittiin monia nimiä, kuten Ukko-jumalan kirkko tai Ukko-jumalan seurakunta. "Arvioimme, että organisaation sääntöjen mukainen toiminnallinen perusajatus kulttuuriseurana kattaa sekä uskonnollisesti että uskonnottomasti suuntautuvien jäsenten odotukset."

Kirjoittajan elämänskatsomusta voidaan pitää ateistisena uskonnollisuutena hiukan mahayana-buddhalaisuuden tyhjyysopillisen koulukunnan tavoin. Usko oletetaan yhdeksi ihmismielen perusominaisuudeksi, jota ilman ihmiskulttuuri ei olisi kehittynyt. Mielen ominaisuutena uskon väitetään olleen tarpeellinen myös eläimille niiden vaitonvaraisessa toiminnassa.

Symboli ja kulttiesine Ukolle on valmiina: muinaissuomalaisten ja pohjoisten kansojen käyttämä koru, Ukon vasara. Kirjoittajan mukaan koruun sisältyy "positiivinen tunneva-raus", koska sen kuvaama esine on ollut työkalu, ei sota-ase eikä kidutusväline. "Sillä moderni Ukko sanoutuu irti väkivallasta ja ihmisen alistamisesta." Käyttö- ja kulttiesineellä on ollut eri muotoja ja nimityksiä: Ukon nuija, kirves, moukari ja Ukon vaaja. Kirjan kansilehdellä oleva piirros (yllä) on mukaelma vanhasta skandinaavisesta vasarariipuksesta.

"Kun kissa vaanii myyränkolon edustalla, se uskoo saavansa saaliin, mutta se tuskin ymmärtää uskonsa käsitteellistä sisältöä. Ihminen sen sijaan on kehittynyt tasolle, jolla se pystyy käsittelemään uskoa omalla ilmiönään, käyttämään sitä erilaisiin tarkoituksiin. Tämä selittää uskonnollisten liikkeiden menestyksen ja vaikutusvallan."

Uskon kohteilla ei nähdä olevan mitään todellisuuspohjaa, mutta uskoa pidetään voimavarana, joka panee tajunnan liikkeelle. Usko on vaarallinen ase, mutta ei sinällään hyvä eikä paha asia sen enempää kuin dynamiitti tai rikastettu uraani. Kehittyneessä sivilisaatiossa on opittava käyttämään uskoa tietoisena uskon lainalaisuuksista – sen sijaan, että uskon varaan sokeasti alistuttaisiin. Ihanteena näytetään pidettävän sellaista uskontoa, jossa uskon kohteet tunnustetaan ei-miksikään.

Suggestiossa on sekä uskon teho että sen tuho. Esimerkkeinä mainitaan pastori **Jim Jonesin** johtama joukkoitsemurha sekä World Trade Centerin tuhoaminen. Yhteistä näille on se, että uskonnon uhrin eivät pelkää uskontoa, vaan tämän lisäksi he nimenomaan kuvittelivat sokeasti, että heidän uskonsa kohdistuu johonkin muuhun kuin virtuaalisiin olioihin.

Ukko on ollut suomalaisten jumala jo kivikaudella. Kirjoituksettomassa kulttuurissa ei ollut teologista kirjallisuutta, jossa Ukon jumalallinen olemus olisi selitetty uskoville. Sen vuoksi kirjoittaja katsoo Ukon olevan vapaa siitä painolastista, joka kirjallisten kulttuurien jumalille on kertynyt.

"Ukko hyväksyy ja tunnustaa, että hän on ihmisten mielikuvien tuote, samoin kuin muutkin jumalat. Ukko myöntää tosiasiat eikä vaadi seurakuntalaisiltaan mahdottomia: tässä on Ukon voima."

Ukon kautta kesti viisituhatta vuotta. Ruotsalaiset nostivat tilalle Israelin jumalan, jonka nimissä heidät jo aikaisemmin oli alistettu osaksi kirkollista imperiumia.

Paavi **Gregorius IX** antoi vuonna 1229 ruotsalaisille määräyksen hävittää Suomes-ta pakanalliset pyhät lehdot ja temppelit. Ruotsalaiset olivat hävitystyössään tunnollisia – "paavillisempia kuin paavi itse". Jo Ukosta puhuminen oli rangaistava teko; vielä 1700-luvulla saattoi joutua kirveen alle

tai jalkapuuhun, jos joi ukonmaljoja kevät-
kylvön aikana.

Mikael Agricola riskeerasi henkensä liittäessään teoksiinsa jo 1500-luvulla kertomuksia Ukosta ja muista suomalaisista jumalista ja kansantavoista. Ilmeisesti hänen asemansa piispana ja professorina suojeli häntä syytteiltä ja mahdollisesti perimätiedon kirjaamisen jälkipolville.

Kirjoittajan tavoite on laajassa mielessä poliittinen. Kristinuskoa edeltäneet pakanajumalat halutaan valjastaa ”YK:n ihmisoikeuksien kannattajiksi”. Kirjan avauskappaleessa vedotaan avoimesti liberalismiin, joka ”on muuttanut politiikan ja talouselämän suhtautumista monopoleihin.”

Toisena keskeisenä teemana on pasifismi, jolle on omistettu useita itsenäisiä lukuja. Poliittisen viestin voisi tulkita siten, että liberalismille ihmisoikeusmerkityksessä halutaan jokin muu uskonnollinen viitepiste kuin kristillisten myyttirakenteiden mukainen taistelu pahaa vastaan, jolla nykyisin on kansainvälinen siunaus.

Rakenteilla näyttäisi olevan ’kuolleiden’ pakanajumalien kultti ennemmin kuin uskonto, jossa palvottaisiin elävää, haluavaa ja valtaa käyttävää Ukko-jumalaa. Kulttiobjektin – kuten **Elviksen**, **Jimi Hendrixin** tai **John Lennonin** – jumalallisuus alkaa vasta heidän saavuttaessaan elottomuuden iankaikisen virtuaalitaivaan. Ulkonaisen käyttäytymisen tasolla raja kultin ja uskonnon välillä on usein kuin veteen piirretty viiva.

Jos kulttiateismin monimuotoiset variaatiot lisääntyvät, kuten voimme hyvinkin olettaa, saattaa tämä tuoda eteen uusia ajankohtaisia kysymyksiä sen suhteen, miten esimerkiksi uskonnottomuuden rajat määritellään.

Janne Vainio

Kristinuskolaittomasti perustettu

Lakiehdotuksessa sanotaan

8 § Rekisteröidyn uskonnollisen yhdyskunnan perustaminen

Vähintään 20 henkilöä voi perustaa rekisteröidyn uskonnollisen yhdyskunnan. Yhdyskunnan perustajan tulee olla 18 vuotta täyttänyt.

Kristillisten myyttien mukaan kristinuskon perustivat Jeesus ja kaksitoista opetuslasta eli yhteensä 13 henkilöä. Koska Suomessa uskonnon perustamiseen vaaditaan vähintään 20 henkilöä, kristinuskoa voidaan pitää laittomasti perustettuna.

Erkki Hartikainen

VUODEN 2000 SAAPUMISTA ISRAELISSA ODOTTAVAT PYHIINVAELTAJAT HAVAITSEVAT, ETTÄ "TOINEN TUULEMINEN" EI OLE AIVAN ODOTUSTEN MUKAINEN.

Totuuden Ystävät

Totuuden Ystävät (http://members.tripod.com/~totuuden_ystavat/) yhdyskunnan jäsenenä on useita ateisteja ja vapaa-ajatteliijoita. Liittokokouskaudella 1996-1999 TY piti joskus kokouksiaankin vapaa-ajattelijoiden tiloissa.

Totuuden Ystävien tunnustus on lähinnä materialistista panteismia. Yhdyskunnan sisäisissä 'teologisissa' keskusteluissa viitepistettä on haettu mm. hollantilaisen valistusfilosofin ja vapaa-ajattelijan **Benedictus de Spinozan** filosofiasta.

Yhdyskuntaan on vastikään liittynyt useita uusia jäseniä. Seuraavalla sivulla oleva teksti on TY:n yhden toimipaikan seinällä. Tarinan mukaan teksti löytyi vanhasta Saint Paulin kirkosta Baltimoressa ja tekstissä oli päiväys 1692 (joidenkin tietojen mukaan tarina on väärennös ja löytöpaikka ja -aika olisi jokin muu). Yhdyskunnan esimiehenä toimii **Kalevi Korppi** Pääkaupunkiseudun vapaa-ajatteliijoista.

Totuuden Ystävien asiakirjoissa on sana "Jumala" sitaateissa. **Totuuden Ystäviä ei olisi ilman tätä sanaa hyväksytty opetusministeriön uskontokuntien rekisteriin.** Sama juonittelu on käynnissä uutta uskonnonvapauslakia säädettäessä.

Jumalan nimissä saa Suomessa edelleenkin tehdä paljon sellaista, mikä muutoin on laitonta. Ukonmaljojen nostaminenkin tulisi Ukko-jumalan kulttuuriseuran bileissä verovapaaksi, mikäli kyseessä olisi virallisesti uskonnollinen yhdyskunta. Uskonto esiintyminen on kuitenkin etuoikeus, joka on viranomaismielivallan alaisuudessa; esimerkiksi Wicca-noitien yhteisöä ei kelpuutettu uskonnoksi huolimatta siitä, että se Helsingin yliopiston uskontotieteen laitoksen assistentti **Tom Sjöblomin** mukaan täytti selvästi uskonnon tunnusmerkit.

Seuraavalla sivulla lisää Totuuden Ystävien sanomaa

Voivatko ateistit perustaa uskontokunnan?

Lakiehdotuksen mukaan opetusministeriöön perustetaan kolmesta jäsenestä ja sihteeristä koostuva asiantuntijalautakunta, joka antaa Patentti- ja rekisterihallitukselle lausuntoja siitä, ovatko uskonnollisen yhdyskunnan tarkoitus ja toimintamuodot lain mukaisia.

Koska asiantuntijalautakunnan jäsenet ovat todennäköisesti uskontokuntien jäseniä, he ovat kaiken järjen mukaan jäävejä antamaan lausuntoja uuden uskonnollisen yhdyskunnan kelpaavuudesta rekisteriin.

Asiantuntijalautakunnalla onkin kaksi piilotarkoitusta:

1. Lautakunnan tarkoitus on estää valtiokirkkojen kilpailijoita pääsemästä rekisteriin.

2. Lautakunnan tarkoitus on estää uskonnottomia vakaumusyhteisöjä saamasta niitä etuoikeuksia, joita uskonnollisille yhdyskunnille ehdotetaan.

Mitkä ovat esimerkiksi ateistien mahdollisuudet rekisteröityä uskonnolliseksi yhdyskunnaksi? Lakiehdotuksessa sanotaan mm:

"Rekisteröidyn uskonnollisen yhdyskunnan tarkoitus ja toimintamuodot

Rekisteröidyn uskonnollisen yhdyskunnan tarkoituksena on järjestää ja tukea uskonnon tunnustamiseen ja harjoittamiseen kuuluvaa yksilöllistä, yhteisöllistä ja julkista toimintaa, joka pohjautuu uskontunnustukseen, pyhinä pidettyihin kirjoituksiin tai muihin yksilöityihin pyhinä pidettyihin vakiintuneisiin toiminnan perusteisiin."

Voisiko ateisteilla olla uskontunnustus? Kun käsite "usko" on hyvin epämääräinen, uskontunnustus voitaisiin muotoilla esimerkiksi seuraavasti:

"Suomen demokraattinen kirkko uskoo

1. että jumalia ei ole olemassa
2. että moraalit on puhtaasti inhimillistä alkuperää

3. että ihminen on syntynyt evoluution seurauksena alkeellisemmista elämän muodoista.

4. että ihmisten itsensä on päätettävä yhteiskuntamuodoistaan ja lainsäädännöstään

5. että ihmiset ovat tasa-arvoisia ja että ihmisyhteisöjen hallinto on järjestettävä demokraattisesti."

Lain voimaan tulon jälkeen on kokeiltava, pääseekö esimerkiksi yllämainittu kirkko uskonnollisten yhdyskuntien rekisteriin. Mahdollinen kielteinen päätös on syytä testata myös kansainvälisissä ihmisoikeustuomioistuimissa. Luonnos yhdyskuntajärjestykseksi on ollut pöytälaatikossani jo parikymmentä vuotta.

EH

VIISAITA SANOJA

MENE TYNYNESTI HÄLYN JA KIIREEN KESKELLE JA MUISTA, MIKÄ RAUHA VOI KÄTKEYTYÄ HILJAISUUTEEN. NIIN PITKÄLLE KUIN ITSESTÄSI LUOPUMATTA ON MAHDOLLISTA, PYSY HYVISSÄ VÄLEISSÄ KAIKKIEN IHMISTEN KANSSA. **PUHU** OMA TOTUUTESI RAUHALLISESTI JA SELKEÄSTI, JA KUUNTELE MUITA, MYÖS TYHMIÄ JA TIETÄMÄTTÖMIÄ, HEILLÄKIN ON TARINANSA KERROTTAVANA.

WÄLTÄ ÄÄNEKKÄITÄ JA HYÖKKÄILEVIÄ HENKILÖITÄ, HE OVAT PIINA SIELULLE. **JOS** VERTAILET ITSEÄSI MUIHIN, VOIT TULLA TURHAMAISEKSI JA KATKERAKSI, SILLÄ AINA ON OLEMASSA SUUREMPIA JA MITÄTTÖMÄMPIÄ IHMISIÄ KUIN SINÄ ITSE. **ILOITSE** SAAVUTUKSISTASI YHTÄ LAILLA KUIN SUUNNITELMISTASI.

SÄILYTÄ KIINNOSTUS OMAAN ELÄMÄNTYÖHÖSI, OLIPA SE KUINKA VAATIMATON TAHANSA; SE ON TODELLISTA KIINTEÄÄ OMAISUUTTA AJAN JA ONNEN VAIHTELUSSA. **HARRASTA** VAROVAISUUTTA LIIKETOIMISSASI, SILLÄ MAAILMA ON PETKUTUSTA TÄYNNÄ. **ÄLKÖÖN** SE KUITENKAAN TEHKÖ SINUA SOKEAKSI SILLE, MITÄ HYVYYTTÄ ON OLEMASSA; MONET IHMISET TAVOITTELEVAT KORKEITA IHANTEITA, JA KAIKKIALLA ELÄMÄ ON TÄYNNÄ SANKARUUTTA.

OLE OMA ITSESI. **VARSINKAAN** ÄLÄ TEESKENTELE KIINTYMYSTÄ. **ÄLÄ** MYÖSKÄÄN OLE IVALLINEN RAKKAUDEN SUHTEEN, SILLÄ KAIKEN KUIVUUDEN JA HURMATOMUUDEN KESKELLÄ SE ON IKUISTA KUIN RUOHO.

OTA LEMPEÄSTI VASTAAN VUOSIEN ANTAMA NEUVO, LUOPUMALLA TUSKATTOMASTI NUORUUTEEN KUULUVISTA ASIOISTA. **KASVATA** JA VAHVISTA HENKEÄSI SUOJAAMAAN SINUA ÄKILLISEN EPÄONNEN KOHDATESSA. **MUTTA** ÄLÄ MASENNA ITSEÄSI KUVITELMILLA. **MONET** PELOT OVAT UUPUMUKSEN JA YKSINÄISYYDEN SYNNYTTÄMIÄ. **TERVEELLISTÄ** ITSEKURIA UNOHTAMATTA OLE LEMPEÄ ITSEÄSI KOHTAAN.

OLET UNIVERSUMIN, MAAILMANKAIKKEUDEN LAPSI, ET VÄHEMMÄN KUIN PUUT JA TÄHDET; SINULLA ON OIKEUS OLLA TÄÄLLÄ. **JA** OLKOONPA SE SINULLE SELVÄÄ TAI EI, MAAILMANKAIKKEUS JOKA TAPAUKSESSA KEHKEYTYY NIIN KUIN SEN TULEEKIN.

SEN VUOKSI SÄILYTÄ RAUHA JUMALAN KANSSA, OLKOON KUVAISI HÄNESTÄ MIKÄ TAHANSA, JA MITÄ LIENEVÄTKIN TOIMESI JA RIENTOSI, ELÄMÄN HÄLISEVÄN SEKASORRON KESKELLÄ SÄILYTÄ RAUHA SIELUSI KANSSA.

KAIKESSA VALHEESSAAN, VAIVASSAAN JA SÄRKYNEINE UNELMINEEN SE ON YHÄ KAUNIS MAAILMA. **OLE** TARKKAAVAINEN. **KOETA** OLLA ONNELLINEN.

(Totuuden Ystävien kokoontumispaikan seinältä, ks. sivu 21)

Kaunis tuhka-uurna tuohesta

Liittoneuvoston entinen puheenjohtaja **Raimo Toivonen** Jämsästä on tuohityömestari. Kyllästyttyään liiton huonoon ilmapiiriin, hän on ryhtynyt taas uusien tuohiesineiden tekoon. Hiljan syntyi ainutlaatuinen tuohinen tuhka-uurna.

Uurna on tehty 32 mm leveästä tuohesta tekotapana nelinkertainen punonta. Uurnan korkeus on n. 25 cm, ulkoläpimitta n. 17 cm ja tilavuus n. 4 litraa. Uurnassa on n. 7 cm korkea kansi, jota pitää paikallaan vaalea nahkahihna. Hihna on millimetrin vahvuista ja 20 mm leveää. Etäisyys hihnan hui-pusta uurnan pohjaan on n. 65 cm. Uurna on sisältä vesitiivis ja käsitelty päältä parafiiniöljyllä.

Tuohi on perinteinen suomalaiskansallinen materiaa-

Kuvat: Erkki Hartikainen

Teksti: Kimmo Sundström

"Taivaan vakoilija" (Spy in the Sky) on Tony Mc Mahonin (s. 1950 Lontoossa) kirjoittama ateistinen runo, jonka on kääntänyt Janne Vainio vuonna 1986. Runo sisältyi McMahonin kirjoittamaan tekstiin "Meditations on the Cross", joka julkaistiin kirjoittajan luvalla Vapaa Ajattelijassa 7/1987. Tekstissä esitettiin klassiseen buddhalaiseen filosofiaan pohjautuvaa erittäin voimakasta kritiikkiä kaikkia jumalaukon muotoja ja erityisesti kristillistä jumalaehdollistumista vastaan. Syystä tai toisesta artikkeliin sisältyvä runo jäi tuolloin julkaisematta, mutta löytyi nyt toimittajan pöytälaatikosta.

urna

li. Ei ole tiedossa, että kukaan olisi aiemmin tehnyt tuohiuurnaa. Toivonen on lahjoittanut urnan Pääkaupunkiseudun vapaaajattelijoille kiitokseksi hyvästä yhteistyöstä. Vaikka tuohi on maatuvaa ainesta, tämä urna on tarkoitettu vuokraurnaksi. Kun vainajan tuhka on haudattu tai ripoteltu maahan tai veteen, urna palautetaan. Urna on Pääkaupunkiseudun vapaaajattelijain jäsenten vuokrattavissa 100 euron panttia ja 10 euron vuokraa vastaan. Pantti maksetaan takaisin palautuksen yhteydessä. ●

TAIVAAN VAKOILIJA

VIELÄKÖ OLET SIELLÄ?
IANKAIKKINEN TURVAMIES
TAIVAAN PEILILASIN TAKANA
VARTIOIMASSA

VIELÄKÖ OLET SIELLÄ
OHJAAJANTUOLILLASI?
SUUNNITELLEN JOKA NÄYTÖKSEN
SILLOIN KUN MINÄ
KLOVNIN HYMYNY EHOSTETTUNA
JÄNNITÄN VUOROSANOJENI KANSSA

VIELÄKÖ KUUNTELET?
SINÄ TUNNOLLINEN ETSIVÄ
JONKA HILJAISET MIKROFONIT
REKISTERÖIVÄT KAIKKI UNIVERSUMIN SANAT
"TODISTEEKSI".

VIELÄKÖ TARKKAILET?
SINÄ IKUINEN TIRKISTELIJÄ
VARJOSTAEN KAIKKIA KOHTAAMISIANI
SEINÄLLÄ PAHEKSUVA KÄRPÄNEN
KAIKISSA RAKASTELUISSANI

AINAKO OLET OLLUT?
HILJAISENA TODISTAJANA
LOPUTTOMILLE KUOLEMILLE
AINAKO TULET TYYNESTI KATSELEMAAN?
LEIJUEN YDINTUHOPIILVIEN YLLÄ

EI
ET OLE
ET OLLUT
ETKÄ KOSKAAN TULE

SILTI JATKAN KUTEN ENNEN
KUNNIANHIMOINEN NÄYTTELIJÄ
ASTELEE NÄYTTÄMÖLLE
TARKOIN VALITEN JOKAISEN ILMEEN
JOKAISEN SANAN
JA AJATUKSEN
OTOLLISEKSI SUOSIOILLES.

Liittomaksut voivat alentua vuonna 2004

Liittomaksu on maksu, jonka liiton jäsenyhdistys on vuosittain velvollinen tilittämään liitolle kunkin jäsenmaksunsa makसानeen jäsenensä osalta. Liiton säännöissä (19 §) tästä maksusta käytetään tosin nimitystä jäsenmaksu.

Sääntömuutos

Aikanaan liittomaksujen suuruuksista päätettiin liittokokouksessa. Yhdistysten edustajat osoittivat usein kitsautensa. Kii-vaita puheenvuoroja käytettiin siitä pitäisikö liittomaksun olla esimerkiksi 50 penniä pienempi kuin mitä hallitus oli ehdottanut. Tämä oli surkeaa katseltavaa aikana, jolloin liiton toiminta ja talous alkoi kehittyä pitkin askelin. Äänekosken liittokokouksessa (1990) sääntöjä muutettiin siten, että liittomaksuista päättäminen siirrettiin valtuutettujen kokouksen eli liittoneuvoston tehtäväksi. Sääntömuutos tuli voimaan 5.9.1991.

Muutos oli onnistunut. En muista, että mitään kiistoja olisi tämän jälkeen asiasta käyty, vaikka varsinkin 1990-luvun alkupuolella liittomaksuja nostettiin ripeässä tahdissa. Korkeimmillaan liittomaksut olivat vuosina 2000-2001, jolloin ns. A-jäsenen maksun suuruus oli 98 markkaa ja ns. B-jäsenen vastaavasti 49 markkaa.

Jäsenyhdistysten jäsenmaksut vaihtelivat yhdistyksittäin. Vuonna 2000 selvitettiin toimivien jäsenyhdistysten jäsenmaksut. Ellei **Pääkaupunkiseudun vapaa-ajattelijat ry:tä** oteta huomioon (jäsenmaksu 40 markkaa), alhaisin ns. A-jäsenmaksu oli 100 markkaa, tavanomaisin 120 markkaa ja korkein 150 markkaa. Jäsenyhdistykselle jäi siis liittomaksun jälkeen 2-52 markkaa ns. A-jäsentä kohti. Varsinkin ne jäsenyhdistykset, joissa jäsenmaksun korottamista vastustettiin ankarimmin, valittivat, että "liitto vie kaiken", "yhdistyksellä ei ole rahaa" jnpp.

Vapaa-ajattelijat eivät tunnetusti ole kekseliitä hankkimaan varoja tai ansaitsemaan niitä itse. On tosin muutama poikkeus. Näistä ensiksi mieleeni tulevat Lahden, Raision ja Kemin yhdistykset, joissa jäsenet itse ja usein eritoten naiset, ovat hankkineet suuria summia yhdistyksensä vaurastuttamiseksi.

Nykyisin tilanne on muuttunut siten, että ainakin Helsingin ja Tampereen sekä vähäisemmässä määrin Kotkan yhdistys saavat huomattavan osan tuloistaan pääomatuloina. Tästä yhdistykset saavat kiittää lahjoittajia.

Myös Vapaa-ajattelijain liitto on vaurastunut. Kiitos kuuluu taas lahjoittajille. Hallitusta voitaneen kiittää vain siitä, että se on pidättäytynyt tuhlaamasta varoja tai epäonnistunut käyttämään niitä toisten järjestöjen hyödyksi. Liiton laillisuus- ja itsenäisyyslinja on tällä saralla saavuttanut useampia torjuntavoittoja. Toimintasuunnitelman mukaan liiton saamat vuokratulot käytetään "liiton ja sen jäsenyhdistysten aatteelliseen toimintaan". Tämä linjaus ei siis ole mikään itsestään selvyys, vaan laillisuus- ja itsenäisyyslinjan linjavalinta. Kokemus osoittaa, että Vapaa-ajattelijain liitossa joudutaan päättämään tällaisistakin asioista.

Murroskausi menossa

Liittomaksupolitiikka elää murroskautta. Tänä vuonna liittomaksut ovat ensi kertaa alhaisemmat kuin mitä ne olivat edellisenä vuonna. Varsinainen ilouutinen jäsenyhdistyksille on kuitenkin tämä:

Liittohallitus hyväksyi 7.9.2002 taloudenhoitajan esityksestä yksimielisesti toimintalinjan, että liiton kasvavia sijoitustuottoja käytetään liittomaksujen alentamiseen. Tavoitetaso on 10-12 euroa ns. A-jäsenten osalta jo vuonna 2004. Hallituksen pöytä-

Liittomaksujen suuruudet 1992-2003

Liittomaksut 1992: A=70 mk, B=35 mk

Liittomaksut 1993: A=80 mk, B=40 mk

Liittomaksut 1994: A=90 mk, B=45 mk

Liittomaksut 1995: A=94 mk, B=47 mk

Liittomaksut 1996: A=94 mk, B=47 mk

Liittomaksut 1997: A=94 mk, B=47 mk

Liittomaksut 1998: A=96 mk, B=48 mk

Liittomaksut 1999: A=96 mk, B=48 mk

Liittomaksut 2000: A=98 mk, B=49 mk

Liittomaksut 2001: A=98 mk, B=49 mk

Liittomaksut 2002: A=16 e, B=8 e

Liittomaksut 2003: A=16 e, B=8 e

kirjaan kirjattiin, että hallitus esittää liittoneuvostolle liittomaksujen alentamista "talousarvion puitteissa". Ilmaus on tuttua vapaa-ajattelijoiden munkkilatinaa, joka ulkopuolisesta voi tarkoittaa mitä hyvänsä. Olisin halunnut, että hallitus olisi vielä selvemmin sanoin sitoutunut liittomaksujen alentamislinjaan. Esitys oli nimittäin osa pakettia, jossa tulot saadaan jatkamalla sijoitusasuntojen hankintalinjaa, mikä myös on liittokokouksen linjapäätöksen mukaista. Olen kuitenkin optimisti ainakin toistaiseksi.

Tukiaisajattelu hallitsee

Liiton pitäisi vaurastua vielä paljon nykyisestä. Olisi toivottavaa, että valtionavustuksistaikin voitaisiin kokonaan luopua tulevaisuudessa. Pitäisi seisoa omilla jaloillaan ja elää omilla varoillaan, ei veronmaksajien varoilla. Arvelen olevani tässä eri mieltä enemmistön kanssa, koska vapaa-ajattelijat ovat jatkuvasti pyytäneet lisää varoja valtiolta. Tukiaisajattelu on muutenkin juurtunut vapaa-ajattelijapiireissä hyvin syväälle. Tilanne ei kuitenkaan ole hälyyttävä; valtionavustukset muodostivat vuonna 2001 liiton tuloista 25,7 prosenttia.

Tukiaisajattelu toimii myös toiseen suuntaan eli varojen luovuttamisena järjestön ulkopuolelle "kun rahaa kerran on". On sääli, että rahan kylvämisen politiikkoasenne hiipii meidänkin keskuuteemme: Niiltä, jotka ovat tehneet oikeaa ja tuloksekasta työtä asiamme hyväksi, ansaittu korvaus evätään, mutta tukiaisten jakamista muille kannatetaan, "koska he tarvitsevat tukea" (lue: he ovat ehdottajan kavereita).

Vuoden 2004 talousarviosta ja liittomaksujen suuruuksista päätetään liittoneuvoston sääntömääräisessä kokouksessa syksyllä 2003.

Kimmo Sundström

taloudenhoitaja

Vapaa-ajattelijain liitto ry

Jäsenmäärä kääntyi nousuun

Vapaa-ajattelijain liiton jäsenyhdistysten henkilöjäsenten määrä kääntyi useiden vuosien jälkeen nousuun vuonna 2001. Jäsenmääriä koskeneessa jutussa (**Vapaa Ajattelija 1/2002**) vuoden 2000 jäsenmääräksi mainittiin 1416 jäsentä. Jälkikilitykset ovat nyt nostaneet tämän jäsenmäärän 1418 jäseneen. Vuoden 2001 maksaneiden jäsenten määrä on tämän hetkisen tiedon mukaan 1560 eli kasvua on syntynyt 10 prosenttia.

Eniten jäsenmääräänsä kasvattivat **Turun Vapaa-ajattelijat** 89 % (maksaneiden jäsenten määrä 102 jäsentä), **Kymin Vapaa-ajattelijain Yhdistys** 80 % (101 jäsentä) ja **Lohjan seudun vapaa-ajattelijat** 18 % (13 jäsentä). Eniten jäsenmäärä väheni **Oulun seudun Vapaa-ajatteliijoissa** 24 % (16 jäsentä), **Seinäjoen Vapaa-ajatteliijoissa** 15 % (6 jäsentä) ja **Tampereen Vapaa-ajatteliijoissa** 10 % (131 jäsentä).

Kolmen suurimman yhdistyksen järjestys säilyi ennallaan: Karkkila (307), Helsinki (264) ja Tampere (131). Vuonna 2000 yli sadan jäsenen yhdistyksiin kuului näiden lisäksi vain **Kemin Vapaa-ajattelijat**. Vuonna 2001 100+ kerho kasvoi seitsemään jäseneen Kotkan (113), Turun (102) ja Kymin (101) yhdistysten ylittäessä sadan maksaneen jäsenen rajan.■

Raisiolaisia jumalattomuuksia jo 20 vuotta

Raision vapaa-ajattelijat viettivät 20-vuotisjuhlaa Raision kaupungintalolla 14.9.2002. Juhlatilaisuus oli sävyltään arvokas ja hillitty, vaikka ohjelman kohokohtiin kuuluikin yksi hyvin onnistunut komediaesitys. Tilaisuuden yhteydessä luovutettiin yhdistyksen kahdelle perustajajäsenelle Leila Närhiselle ja Olavi Äärille liiton kultainen ansiomerkki ja kunniakirja.

Juhlatilaisuuden avasi hanuristi **Gennadi Klykov**, joka ilman mitään esittelyä aloitti marssilla *Altte Camerades* (Vanhat toverit), jonka oli säveltänyt saksalainen passipoliisi **Carl Tieke** noin sata vuotta sitten. Välittömästi tämän jälkeen yhdistyksen puheenjohtaja **Pentti Levonen** piti avauspuheen, jossa toivotti paikalla olijat tervetulleiksi.

Gennadi jatkoi repertuaariaan, jonka jälkeen **Pentti Fält** esitteli hänet lyhyesti ja luetteli soitetut kappaleet, *Itämaista rakkautta*, *Varisevat lehdet* ja *Väärä viitonen*. Hanurimusiikin jälkeisissä tunnelmissa liiton puheenjohtaja **Erkki Hartikainen** piti aatteellisen juhlapuheen (julkaistu tässä lehdessä s. 5), jossa jouduttiin kertomaan huonoja uutisia uskonnonvapauslakiesityksen valmistelusta.

Hartikainen totesi puheessaan juhlallisesti, että **Raision Vapaa-ajattelijat ry** edustaa uskontojen suhteen totuutta, kristinusko taas erehdystä. Mainitun seemiläisen heimouskonnon alalahkon väitettyä perustajaa **Joshuaa** (kreikkalaisittain väännettynä ”Jeesus”) ei historiallisen todistusaineiston

pohjalta ole osoitettu olevan edes olemassa, vaikka jopa ”tunnustukseton” elämänsä katso mustiedon opetus Suomessa pakottaa lapsia opettelemaan ulkoläksynä, että kyse on historian henkilöstä.

Hartikainen vetosi puheessaan avoimesti negatiiviseen vapauskäsitykseen, joka mm. **Jussi Pikkusaaren** väitöskirjatutkimuksen mukaan on perinteisesti ollut kirkon ylivaltaa vastustaneille puoluevasemmistolaisille vaikea pala myös katsomuspoliittisissa asioissa. Vapaus ei ole jotakin, jota voitaisiin ylhäältä käsin antaa ihmisille säätämällä esimerkiksi uskonnonvapauslakeja. Katsomusvapaus on olemassa ihmisillä luonnostaan jo ennen kuin mitään lakeja säädetään, ja määrittelemällä tällaisia ”vapauksia” laissa voidaan lähinnä rajoittaa virallisia määräyksiä edeltävää vapautta.

Hartikaisen puheen jälkeen juontajana toiminut **Pentti Fält** uskaltautui myös laulamaan. Gennadin hanurisäestyksellä hän esitti kaksi kappaletta, jonka jälkeen vuorossa oli **Taina Saarisen** villi itämainen tanssiesitys *Aavikon yö*.

Pentti Fält laulaa ja Gennadi Klykov säestää.

Kari Hanka kertoi ilvelijätoiminnan historiasta.

Teksti & kuvat: Janne Vainio

Vilkasta toimintaa

Raisiossa on nykyisin kirkottomia peräti 3000 henkeä. Vain murto-osa näistä kuuluu Raision Vapaa-ajattelijoihin, jonka jäsenistön toiminta-alue ulottuu kuitenkin jopa Loimaahan, Auraan, Naantaliin ja Turkuun saakka. Turun Vapaa-ajattelijoiden kanssa harjoitettiin aikaisemmin tiivistä yhteistyötä.

Intialaisen ateismin suuri nimi **Lavanam** on vierailut Raisiossa peräti kolme kertaa – viimeksi vuonna 1995. Lavanamin johtama Intian ateistikeskus tekee maassaan merkittävää sosiaalista työtä köyhyyden poistamiseksi. Samana vuonna Raision yhdistyksen vieraana oli myös Delhissä vaikuttava kansainvälisen rationalistijärjestön johtaja **Sanal Edamaruku**.

Liiton avustuksella Raision yhdistys on järjestänyt kaksi juhlapuhekurssia. Yhdistyksen pitkäaikaiset jäsenet **Leila Närhinen** ja **Olavi Ääri** ovat kokeneita juhlapuhujia, ja Ääriellä on takanaan ennätyselliset 600 uskonnotonta juhlapuhetta nimiäisissä, häissä ja hautajaisissa. Juhlavieraat ovat joskus kyselleet, että ”mistä hän seurakunnasta se pappi oikein on.”

Raision Vapaa-ajattelijoiden toiminta on ollut huomattavan vilkasta ja monitahoista ja on painottunut ateistiseen kasvatustoimintaan sekä paikalliseen katsomuspoliittiseen vaikuttamiseen. Yhdistys julkaisi vuonna 2001 oman lehden nimeltä **Vapaa Ajatus**, joka levisi raisiolaisiin koteihin. ■

Asimov tuli ulos kaapista

Anne Rochas-Viljanen esitteli kappaleen Raision Vapaa-ajattelijoiden historiikkaa. Yhdistys perustettiin Osuusliike Tarmolan vintillä 5.9.1982. Perustamiskokousta oli pohjustettu levittämällä tietoa kuuluisan tieteiskirjailija **Isaac Asimovin** äskettäisestä julistautumisesta ateistiksi. Asimov oli lausunut mm. olevansa ”läpikotaisin ateisti” ja olleensa tosiasiallisesti ateisti jo vuosikausia, mutta valehdelleensa sekä itselleen että muille: ”Tunsin jollakin tavoin, että oli kunniatonta sanoa olevansa ateisti. Jotenkin oli parempi sanoa olevansa humanisti tai agnostikko.”

Perustavassa kokouksessa oli ollut paikalla liiton puolesta silloinen pääsihteeri Hartikainen, jota Raisiossa edelleenkin pidettiin koko liiton pelastajana. Ensimmäiseksi puheenjohtajaksi valittiin tuolloin **Olavi Ääri**, jonka vetoomuksesta Hartikainen suostui alunperin asettumaan ehdolle liiton puheenjohtajaksi.

Gennadin lisäksi toisena juhlan päätähdenä erottui juhlapuhujana tunnettu taiteilija **Kari Hanka**, joka esitti keskiaikaisen näytelmän *Ilveilijät*. Ennen varsinaista esitystä Hanka piti saatepuheen, jossa kertoi ilveilijätoiminnan historiaa.

Vuonna 1464 katolinen kirkko kielsi ilveilijätoiminnan, joka oli ollut kanavana purevalle yhteiskuntakritikille, jossa tuotiin esille viranomaisten ja papiston kaksinaismoraalia. Seuraavana vuonna muuan saksalainen ilveilijä poltettiin roviolla hänen esitettyä näytelmän nimeltä *Juomingit*. Hanka varoitti, että jos tällä kertaa ryhdyttäisiin tämäntapaisiin toimiin, niin Raisiossa oli voimassa kulohälytystila ja koko kaupunki saattaisi syttyä palamaan.

Hangan esitystä seuranneiden aplodien jälkeen jaettiin liiton kultaiset ansiomerkit, jotka jo edellinen liittohallitus oli hyväksynyt kokouksessaan toukokuussa. Erkki Har-

mitettuna ja kuvitettuna 20-sivuisena niteenä. Historiikkia voinee tilata Raision Vapaa-ajattelijoilta hintaan 5•/kpl.●

Ansiomerkit on luovutettu liiton vapaudenhenkisen liekkimaljalipun alla. Vasemmalta lukien Olavi Ääri, Leila Närhinen, Anne Sini-laakso ja Erkki Hatikainen.

tikainen ja yhdistyksen sihteeri **Anne Sini-laakso** ojensivat ansiomerkit kunniakirjoi-neen liiton entiselle varapuheenjohtaja **Leila Närhiselle** ja Raision yhdistyksen kunnia-puheenjohtaja Olavi Äärille, jotka yli kah-denkymmenen vuoden ajan olivat yhtäjak-soisesti toimineet liiton sekä vapaa-ajattel-un edistämiseksi merkittävällä panoksella. Olavi Ääri kiitteli vielä kertaalleen Hartikais-ta liiton pelastamisesta viime kesäkuisessa liittokokouksessa.

Tilaisuuden väliajalla paikallislehden toi-mittaja kyseli liiton järjestösihteeri Janne Vainiolta ja puheenjohtaja Hartikaiselta Va-paa Ajattelijassa 4/2002 selostettujen liitto-kokoussotkujen taustoja. Asia ei ilmeisesti tullut esille paikallislehdessä, jossa kerrot-tiin näkyvästi liiton ansiomerkkien saajien pitkäaikaisesta juhlapuhujatoiminnasta.

Raision yhdistykselle sateli onnitteluja muun muassa Raision kaupungilta, Karkki-lan, Pohjois-Savon, Tampereen, Nokian ja Lahden vapaa-ajattelijoilta sekä muutamal-ta paikalliselta yhteisöltä. Onnittelukirjei-den sitaateista erottui karkkilalaisten ter-vehdys **Albert Einsteinilta**: ”Käsittämättö-mintä maailmassa on, että se on käsitettä-vissä.”

Kuten lukuisina kertoina aiemmin, raisio-laisilla oli myytävänä käsitöitä, joiden myyntituloilla yhdistyksen toimintaa on perinteisesti rahoitettu. Myynnissä oli myös Raision yhdistyksen historiikkia siististi toi-

Oikaisu (VA 4/2002)

Toimitus oli kadottanut palasen Kimmo Sundströmin jutusta **Keravan Uurnahautaus-maa Oy:n hakemus hylättiin**, joka julkaisiin lehden edellisessä numerossa. Kirjoituksen kolmanneksi viimeinen kappale kuuluu näin:

KUH:n valitus

Yhtiön kahdeksansivuinen valitus tuli Kuo-pion hallinto-oikeuteen 30.7.2002. Valitus on kehnonlainen. Siinä ilmenevät monet Kukko-sen toimintalaadun ja -menetelmien varjopuo-let: elämänti ja paisuttelu, poikkeaminen si-vuraiteelle, tietämättömäksi tekeytyminen, va-lehtelu, ihmisten halventaminen, sekavuus, jahkaaminen ja jankuttaminen, viisastelu, vää-ristely (mm. omien kuvitelmien esittäminen muiden väitteinä ja ärhentely näille kuvitelmi-le, vastuuhenkilöiden sekoittaminen henkilö-resursseihin yleensä, väite, että Itä-Suomen lääninhallitus vaatisi ihmisiä elämään 150-vuotiaiksi jne.), asian tekeminen tikusta, väit-teet olemassa olevista hautausmaista, joilla vii-tataankin hautausmaita koskeviin suunnitel-miin tai kuvitelmiin, viranomaisten valvonta-vastuun väheksyminen ja näiden harkintaval-lan sivuuttaminen sekä vainoharhaisuus.

Kustannus Oy Vapaa Ajatteliija Ab kääntyi voitolliseksi

Sattuneesta syystä Kustannus Oy Vapaa Ajatteliija Ab:n vuoden 2000 tilinpäätöksestä ei ole kerrottu tässä lehdessä aiemmin mitään.

Liikevaihto laski 22,7 %, 8.458,40 mk:aan (1999: 10.941,40 mk) ja tappioksi kirjattiin peräti -4.550,11 mk. Toimitusjohtaja **Arto Tiukkasen** puolustus kuului: "... tappio oli joskus aiemminkin ollut tämänkin suurinen." Varsinainen yhtiökokous pidettiin 22.4.2001. Pöytäkirjan mukaan "Peruuntuneen osakepääoman korotuksen takaisinmaksu oli aiheuttanut ylimääräisiä kuluja. Tässä asiassa hallitus tunnusti virheensä." Osinkoa osakkeenomistajille ei herunnut.

Yhtiön toiseksi suurimman osakkaan **Kimmo Sundströmin** edustaja esitti, ettei hallituksen jäsen **Juha Kukkoselle** myönnettäisi vastuuvapautta. Perusteena oli Kukkosen turvautuminen laittomiin menettelytapoihin ja tätä seurannut yhtiölle tappiollinen oikeudenkäynti Helsingin käräjäoikeudessa, jonka tuloksena yhtiö joutui korvaamaan Kimmo Sundströmille 1.060 mk oikeudenkäyntikuluja. Sundströmin edustaja ehdotti, että yhtiö perisi aiheutetun vahingon määrän sekä yhtiölle muutoin aiheutuneet oikeudenkäyntikulut vahingon aiheuttajalta, **Juha Kukkoselta**.

Yhtiökokous myönsi vastuuvapauden myös Kukkoselle. Vahingot jäivät yhtiön korvattaviksi.

Hallituksen ehdotus yhtiön osakepääoman korottamiseksi palautettiin seuraavan hallituksen korjattavaksi, "(k)oska kukaan paikalla oleva ei katsonut tuntevansa osakeyhtiölakia riittävästi". Hallituksessa olivat olleet **Erkki Hartikainen**, **Juha Kukkonen**, **Tauno Lehtonen**, **Arto Tiukkanen** ja **Timo I. Vasama** sekä varajäseninä **Tarmo Niskanen**, **Henrik Sawela** ja **Kimmo Sundström**. Sundström oli eronnut varajäsenen toimesta 13.7.2000. Tämä oli seurannut kahdesta seikasta: 1. yhtiökokous ei ollut noudattanut

pääomistajan hallituksen puheenjohtaja **Erkki Hartikaisen** toivomusta, että olisi korrektaa valita Sundström yhtiön toiseksi suurimpana omistajana yhtiön hallitukseen; 2. Sundström katsoi, että 9.7.2000 pidetty yhtiökokouksen jatkokokous oli vahvistanut hänen käsityksensä siitä, että yhtiön hallitus oli joutunut lainvastaisiin menettelytapoja suosivien ja niitä käyttävien henkilöiden vaikutusvaltaan.

Osakepääoman korotus toimeenpantiin osakeyhtiölain vastaisesti ja raukesi. Yhtiö palautti osakkaille keräämänsä merkintähinnat.

Käännne parempaan

Tilivuosi 2001 sujui selvästi paremmin: liikevaihto kasvoi 5.796,98 mk:lla 14.255,38 mk:aan eli 68,5 %. Tulos kääntyi voitolliseksi ja oli 1.697,57 mk. Varsinaisessa yhtiökokouksessa 22.4.2001 hallituksen jäseniksi oli valittu **Erkki Hartikainen**, **Juha Kukkonen**, **Miikka Pelkonen**, **Hannu Väisänen** ja **Janne Vainio** sekä varajäseniksi **Veikko Laine**, **Anneli Aurejärvi-Karjalainen** ja **Liisa Lahdenmäki**. 29.4.2001 hallituksen puheenjohtajaksi valittiin **Erkki Hartikainen** ja toimitusjohtajaksi **Tiukkasen** tilalle **Janne Vainio**.

Liikevaihdon kasvu selittyy pitkälti yhtiön julkaiseman **Anders Enqvistin** teoksen **Tiede ja Uskonto** tuomalla myynnillä. Tuloksen kääntymiseen positiiviseksi vaikutti myös henkilöstö- ja matkakulujen selvä pienentyminen.

Hallituksen esitys osakepääoman korottamisesta ei vielä kukaan onnistunut. Esitys syrji vähemmistöosakkaita ja palautettiin hallituksen korjattavaksi.

Kimmo Sundström

Viime hetken tietojen mukaan kustannus-yhtiön osakepääoman korotuksesta hyväksyttiin kelvollinen suunnitelma yhtiökokouksessa 26.9.2002. Osakeannin on määrä alkaa marraskuun alusta 2002. Asiasta tullaan tiedottamaan yhtiön osakkaille aivan lähiaikoina. ■

Vapaa-ajattelijain liitto – Fritänkarnas förbund ry

Puheenjohtaja

Erkki Hartikainen
Puhelin (09) 2233273, 040 565 1271
Sähköposti etkirja@dlc.fi

Varapuheenjohtaja

Aki Räisänen
Puhelin (08) 637 280
Sähköposti aki.k.raisanen@kolumbus.fi

Pääsihteeri

Juha Kukkonen
Puhelin 040 704 7258
Sähköposti juha.kukkonen@saunalahti.fi

Toimisto

Kimmo Sundström
Neljäs linja 1,
00530 HELSINKI
Puhelin (09) 715 601
Faksi (09) 739 055
Sähköposti val@vapaa-ajattelijat.fi
Toimisto on avoinna klo 09.00-17.00.

<http://www.vapaa-ajattelijat.fi>

Pankkiyhteys

Sampo 800014-85180
(Lahjoitus- ja testamenttitili sama)

Jäsenyhdistykset ja niiden yhteyshenkilöt

Forssan Vapaa-ajattelijat ry

Anja Tuomola
Myllykatu 1 A 8,
30100 Forssa
Puhelin (03) 422 4150

Helsingin Vapaa-ajattelijat ry

PL 114,
00181 Helsinki
Puhelin 040 704 7258
juha.kukkonen@saunalahti.fi
<http://www.vapaaajattelijat.fi/helsinki>

Helsingin yliopiston vapaa-ajattelijayhdistys Prometheus ry

Laura Vilva
Munkkiniemen puistotie 18 A 23,
00330 Helsinki
Puhelin 040 512 9428
laura.vilva@helsinki.fi

Järvenpään Vapaa-ajattelijat ry

Tarmo Niskanen
Haltianpolku 4 A 26,
04440 Järvenpää
Puhelin (09) 285 444

Kainuun Vapaa-ajattelijat ry

Aki Räisänen
Sudenpolku 11 B 24,
87350 Kajaani

Puhelin (08) 637 280
aki.k.raisanen@kolumbus.fi
<http://www.kolumbus.fi/aki.k.raisanen>

Karkkilan Vapaa-ajattelijat ry

Ulla Kindstedt
Korvenkatu 8,
03600 Karkkila
Puhelin (09) 225 5930
siljor@saunalahti.fi

Kemin Vapaa-ajattelijat ry

Pertti Periniva
Leppälinnuntie 5,
94700 Kemi
Puhelin (016) 232 585
<http://personal.inet.fi/yhdistys/ke-minvapaa-ajattelijat/>

Keski-Suomen Vapaa-ajattelijat ry

Marko Koivuniemi
Ainolankaari 2 A 24,
40520 Jyväskylä
Puhelin 0400 429 540
koimark@cc.jyu.fi
<http://www.vapaa-ajattelijat.fi/ks>

Kotkan Vapaa-ajattelijat ry

Korkeavuorenkatu 13,
48100 Kotka
Puhelin (05) 218 6047

Kymen Vapaa-ajattelijain yhdistys ry

Erkki Rumpu
Koukkukatu 6,
48600 Karhula
Puhelin (05) 265083

Lahden Vapaa-ajattelijat ry

Saimaankatu 5 B 34,
15140 Lahti
Puhelin (03) 782 7408

Lappeenrannan ja ympäristön Vapaa-ajattelijat ry

Olavi Korhonen
Korkearannantie 3 F,
54530 Luumäki
Puhelin (0500) 556 010
olavi.korhonen@pp.inet.fi

Lohjan seudun Vapaa-ajattelijat ry

Terttu Palmroos
Ajurinkuja 6,
08700 Virkkala
Puhelin (019) 342 478
terttu.palmroos@jippii.fi
<http://www.dic.fi/etkirja/lohja.htm>

Nokian Vapaa-ajattelijat ry

Pentti Riekkola
Sorvantie 518,
37120 Nokia
Puhelin (03) 340 5456

Vapaa-ajattelijain liiton uusi liittohallitus järjestäytyi kokouksessaan 7.9.2002 liiton toimistolla Helsingissä. Paikalla olivat kaikki liittohallituksen varsinaiset jäsenet pääsihteeri **Juha Kukkosta** lukuun ottamatta. Kokouksen sihteerinä toimi järjestösihteerinä Janne Vainio.

Liiton varapuheenjohtajaksi valittiin **Aki Räisänen** Kajaanista, joka nimitettiin myös tiedotusvastaavaksi. Kv-vastaavaksi nimettiin Kukkonen, lainsäädäntövastaavaksi puheenjohtaja **Erkki Hartikainen**, koulutusvastaavaksi **Eino Huotari** Karkkilasta, nuorisosiainvastaavaksi **Marko Lakkala** Oulusta ja atk-vastaavaksi **Marko Koivunemi** Jyväskylästä.

Liittohallituksen työskentelytavat saatiin järjestäytymiskokouksessa toimimaan sujuvammin kuin viime liittokokouskaudella. Luvassa on näillä näkymin sopuisampaa liittohallitustyöskentelyä ja sen johdosta myös järkevämpiä ja rakentavampia päätöksiä.●

Kiitokset lahjoittajille

Vapaa Ajattelija -lehti kiittää saamistaan lahjoituksista seuraavia henkilöitä:

Oili Lukkarinen, Ryttylä
Urho Kuokka, Helsinki
Teppo Ketola, Turku
Jouko Tervahartiala,
Vilho Kankare, Vantaa
Arvi Kruusing, Oulu
Veikko Rieppo, Lieksa
Mauno Harjunpää, Vaasa
Vesa Nieminen, Parkano
Matti Knuutila, Raahe
Erkki Romppainen, Kemi
Antero Seiriö, Kokkola

Oulun seudun Vapaa-ajattelijat ry
Jouko Saksio
Jalohaukantie 1 E 41,
90250 Oulu
Puhelin 040 536 0345

Pohjois-Kymen Vapaa-ajattelijat ry
Heljä Pekkalin
Kuntalantie 7 B 10,
45700 Kuusankoski
Puhelin 040 704 4638
h.pekkalin@pp.nic.fi

Pohjois-Savon Vapaa-ajattelijat ry
Osmo Määttä
Metsurintie 4 C 20,
70150 Kuopio
Puhelin 040 716 6232
osmo.maatta@iki.fi
<http://www.vapaa-ajattelijat.fi/pohjois-savo>

Pääkaupunkiseudun Vapaa-ajattelijat ry
Kimmo Sundström
Koivumäentie 18 A 35,
01230 Vantaa
capital_vapaa_ajattelijat@hotmail.com
<http://www.vapaa-ajattelijat.fi/pkv>

Raision Vapaa-ajattelijat ry
Pentti Levonen
Syreenikatu 14,
21260 Raisio
Puhelin (02) 438 2760
p.levonen@surfeu.fi

Salon seudun Vapaa-ajattelijat ry
Jorma Syrjälä
Hämeenojankatu 2 b 17,
24260 Salo
Puhelin 040 583 8026
<http://www.kolumbus.fi/ti.salo/salon/seudun/vapaa-ajattelijat/>

Seinäjoen Vapaa-ajattelijat ry
Juhani Mäkelä
Soukanjoentie 41,
60200 Seinäjoki
Puhelin (06) 412 2553
juhani.makela@nic.fi

Tampereen Vapaa-ajattelijat ry
Yliopistonkatu 58 B,
33100 Tampere
Puhelin (03) 222 5803
vapatre@sci.fi
<http://www.saunalahti.fi/vapatre/>

Turun Vapaa-ajattelijat ry
PL 959,
20101 Turku
Puhelin (02) 237 9224
<http://www.vapaa-ajattelijat.fi/turku/>

Vaasan Vapaa-ajattelijat ry
Pentti Suksi
Saarnitie 8 as 3,
65370 Vaasa
Puhelin (06) 316 7934

Varkauden Vapaa-ajattelijat ry
Taisto Kaukonen
Toritorppa,
Petroskoinkatu 28,
78200 Varkaus
Puhelin (017) 552 7277

.AT03

Vapaa-ajattelijain liitto
Neljäs linja 1, 00530 Helsinki

Vapaa-ajattelijain liitto ry

Vapaa-ajattelijain liitto on vapaa-ajattelijain, ateistien ja humanistien muodostamien vapaa-ajattelijayhdistysten keskusjärjestö. Se on myös näiden ryhmien etu- oikeusturva- ja kulttuurijärjestö.

Vapaa-ajattelijain aatteellisena tavoitteena on tieteellisen maailmankatsomuksen levittäminen ja tutkiminen.

Yhteiskunnallisena tavoitteena on Suomen molempien valtiokirkkojen erottaminen valtiosta ja niiden julkisoikeudellisen aseman lakkauttaminen. Liitto edesauttaa ja ylläpitää uskonottoman ja ateistisen kulttuurin kasvuedellytyksiä ja kehitystä.

Erityisesti liitto valvoo uskonnonvapauslain soveltamista sekä vapaa-ajattelijain, ateistien ja humanistien ihmis- ja kansalaisoikeuksien loukkaamattomuutta.

Liitto ajaa sellaisia lainsäädännöllisiä muutoksia, jotka turvaavat uskonottomuuden ja ateismin vapauden sekä näiden katsomusten kaikenpuolisen tasa-arvoisen kohtelun muihin kansalaisiin nähden.

Liitto toimii yhteistyössä samoihin päämääriin pyrkivien koti- ja ulkomaisten järjestöjen kanssa.

(Edellä esitetty on muotoiltu liiton sääntöjen 2 §:stä)

Olen kiinnostunut toiminnastanne

Lähetäkää minulle lisätietoja ☐

Haluan liittyä jäseneksi ☐

Tilaan Vapaa Ajattelija -lehden ☐

NIMI _____

OSOITE _____

POSTITOIMIPAikka _____

60 c

Vapaa-ajattelijain
liitto ry
Neljäs linja 1
00530 HELSINKI